

SCIENCE
FICTION

TRIPLE

АМЕИКАНСКА

СТАРЕБИТРА

СЕРИЈАТА ИМАЈЕ

SF ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

ЧАСТ 1

ЛИЦА И МАСКИ

Ерик Ръсел

Всекидневна работа

Наричаха го Харъш Уънеш, поне така можеше да се произнесе на глас андромедската мисъл-импулс. Изпълнен бе със самочувствие, още по-опасно, защото бе напълно оправдано. Това същество бе изпитало природните си дарования сред враждебната обстановка на петдесет свята и се бе оказало победител.

Мозъкът, надарен от природата със собствено въображение, бе най-голямото преимущество, което можеше да притежава едно живо същество. Това е основният стожер и източник на сила. Но за Уънеш именно съзнанието на противника бе най-уязвимото място, пролуката в изградената защита и ефикасно средство за покоряването му.

Но и на него не всичко му бе достъпно. Той не можеше да въздействува на съществата от неговия биологически тип, и които имаха същите способности. На особи без разум също не би успял да причини особена вреда, освен да ги поздрави с някой силен ритник. Но ако чуждата форма на живот умееше да мисли и притежаваше нормално въображение, тя ставаше негова плячка.

Уънеш бе хипнотизатор висша класа и работеше без засечки. От всякакво разстояние, само за хилядни части на секундата, бе в състояние да внуши на мислещ мозък каквото си поиска: че черното е бяло, че истината е лъжа, че Слънцето е зелено, че на кръстовището регулировчикът е самият древен фараон Хеопс. И това внушение не се изтриваше по никакъв начин, освен ако той не бе решил да го премахне сам. Каквото и противоречие със здравия смисъл да изказваше жертвата тя държеше на своето, готова бе да се кълне в законите, Библията или Корана и като краен резултат би се оказала в психиатрията под непрекъснат лекарски контрол.

Имаше и още едно ограничение, което, изглежда, действаше в целия космос: не би успял да принуди живо същество да се самоубие. На това се противопоставяше всеселенският инстинкт за самосъхранение, който не се поддаваше на никакво въздействие.

Всъщност за подобна цел в арсенала на Уънеш се намираше средство, водещо до почти същия резултат. Той можеше да постъпва с жертвата си, като змия с нещастен заек – да ѝ внушава, че е парализирана и не може да избяга от приближаващата се смърт. Е, не можеше да накара аполанът от планетите на Арктур да си пререже сам гърлото, но аполанът апатично изчакваше Уънеш да се приближи и собственоръчно да го извърши.

Да, Харъш Уънеш имаше основание да се самоуважава. След като бе обработил петдесет свята, с обичайната си правота считаше, че и

петдесет и първият е в ръцете му. Опитът е най-верният и предан слуга, винаги готов да поднесе чашата на самоупоенieto. И затова на Земята се спусна в обичайното си добро настроение, малко безгрижен и умерено въодушевен. Но преди да кацне, извърши разузнаване от въздуха, възбуди обикновените слухове за летящи чинии, макар корабът му да не приличаше никак на домакински съд.

Той се приземи сред едни хълмове, незабелязан от никого, излезе от кораба, включи автопилота, който трябваше да върне кораба обратно на отдалечена орбита, и скри между камъните малък уред, с чиято помощ корабът можеше да бъде повикан при нужда. Там горе нищо не заплашваше превозното му средство.

И дори хората да го открият с наблюдателните си средства, което изглеждаше така невероятно, то те всъщност нищо не биха могли да направят. Ракетни кораби нямат и нека гледат и да гадаят какво е това, и да ги трови възникналата тревога.

* * *

Предварителното разузнаване не му даде никакви интересни сведения за външния облик и строежа на тялото на висшите същества на тази планета. Това бе, защото не се приближи достатъчно до повърхността ѝ. Впрочем той искаше само да се увери, че планетата си заслужава вниманието, и да разбере дали съзнанието е достатъчно добре развито. И бързо му стана ясно, че се е натъкнал на нещо прекрасно и андромедските пълчища ще сложат тежката си ръка на един процъфтяващ свят.

Физическите възможности на бъдещите роби в дадения момент не интересуваха Уънеш, макар и да нямаше особени различия, неговият вид би накарал всеки човек да побегне от ужас. Но това всъщност не го плашеше, такъв никога няма да го видят, защото ще им се представя в образ по тяхно подобие.

И затова първоначално трябваше да намери някой туземец, който да не се различава в тълпата от себеподобните си, да създаде видеограма на външността му, която да запечатва в съзнанията на тези, с които ще се среща, докато не реши да си промени образа.

Процесът на общуване също не криеше никакви трудности. Той ще чете въпроси и ще проектира отговори, а те ще се оформят езиково и граматически в съзнанието на човека, с когото „разговаря“ по този начин. И физическият начин, дали чрез звуци, или с размахване на опашката, нямаше особено значение. Подчиненото съзнание ще възприема мислите му, а съответните движения то само ще намери. Той се обърна

и тръгна направо към оживената магистрала, която бе видял още по време на спускането си. На юг небето бе изчертано от димните следи на няколко примитивни самолета от примитивен тип и той се спря, като ги проследи одобрително. Основният недостатък на робите се явява тяхната тъпотия, но тук от това нямаше защо да се страхува.

Уънеш вървеше между хълмовете, въоръжен само с миниатюрния компас, без който не би могъл да се върне обратно при уреда за повикване на кораба. Нищо повече не взе със себе си. Нито оръжие, нито нож, нито пистолет. Защо да се обременява с излишна тежест? Ако му потрябва нещо, първият попаднал под влиянието му туземец ще му го даде и дори ще каже „благодаря“. И нищо друго. Така бе постъпвал десетки пъти.

* * *

До шосето имаше малка бензиностанция с четири колонки. Като се скри в храстите на около петдесетина стъпки от нея, Уънеш започна наблюдението си. Хааа... тези двуноги карикатури приличат на него, но крайниците им се сгъват само на една страна и на главата си имат прекалено много коси. Единият седеше в колата, другият включваше помпата. Той не можеше да създаде цялостен образ на първия, тъй като виждаше само главата му и раменете. Другият бе накривил фуражката си с лакирана козирка и работният му комбинезон имаше на гърба огромна червена цифра.

Пришълецът реши, че нито единият, нито другият не подхождат за създаването на мислена видеограма. Единият дава прекалено малко материал, другият – прекалено много. Тези с униформите обикновено са на служба, задълженията им са строго определени и биха предизвикали недоумение, ако се окажат на място, където не трябва да бъдат. Най-добре е да подбере обект, притежаващ пълна свобода на придвижване.

Колата тръгна. Човекът с униформената фуражка изтри ръце в омазнен парцал и загледа шосето. Притаилият се завоевател продължи търпеливо да наблюдава. Няколко минути по-късно до колонката спря още една машина. От покрива ѝ стърчеше антена, а вътре двамата туземци бяха облечени еднакво – фуражки с козирки, метални копчета, някакви знаци... Лицата им изглеждаха груби, очите прекалено студени и безжалостни – явно представители на властта. Също не стават, бракува ги Уънеш, прекалено се забелязват.

– Да си видял нещо интересно, Джо? – запита един от полицаите, без да подозира, че е обект на негласно оглеждане.

– Не, всичко е тихо.

Патрулната кола си тръгна, а Джо влезе вътре в бензиностанцията. Пришълецът извади тубичка с ароматен боб и започна замислено да дъвче, чакайки следващата кола. И така, първите знания са, че те разговарят чрез устния апарат, не притежават телепатични способности, мислят стандартно и следователно са готови марионетки за всеки хипнотизатор, който се заеме да дърпа конците. Но автомобилите, самолетите и разните други технически играчки показваха, че туземците понякога биват посещавани от вдъхновението. А съгласно с андромедската теория единствената опасност за хипнотизатора е гениалното прозрение, защото само така другите форми на живот са способни да го открият, да разберат действията му и да направят подходящ капан.

Такава бе логиката – според андромедяните, чиято култура бе създадена от поредица отделни озарения, които от век на век добавяха в нея нови и нови фактори, възникващи от нищото по неизвестен начин. Но тези озарения се явяваха спонтанно, от само себе си. Не можеше да се предизвикат изкуствено, независимо от моментната остра необходимост. И затова този, който не е осенен с подобна искра, е безсилен и му остава само покорно да чака реда си.

Всъщност всяка чужда култура таи в себе си опасност, защото никой пришълец не е в състояние да узнае за нея всичко и да я обхване напълно. Например кой би могъл да предположи, че мислещите туземци се отличават с интелектуална нетърпеливост? И поради това те никога не чакат, скръстили ръце, да дойде озарението? Уънеш не знаеше и дори не би могъл да си въобрази, че гениалните озарения за хората се заменят от скучна, делнична, постоянна и като правило недооценявана работа. Те я вършеха бавно, непрекъснато, уморително и без външни ефекти, но когато трябваше да заработи при необходимост, тя винаги даваше положителни резултати. Наричаха го по различен начин: „да дърпаш непрекъснато поводите“, „да удряш на едно място“ или направо „проклето ежедневие“. Но къде другаде бе чувал за това?

В никакъв случай не при неговите сънародници. И затова продължи да седи в засада, докато не мина един сивичък, незабележим индивид, който излезе от колата си и започна да се разхожда наоколо, предлагайки на Уънеш възможността да копира всички подробности на лика му, начина на държане и дрехите. Изглежда бе от онази порода невидими и с нищо забележими за околните хора, каквито можеш да срещнеш с десетки по улиците.

Пришълецът мислено фотографира човека от всички възможни

точки, съхрани събраните сведения в паметта си и сметна, че повече няма какво да чака.

* * *

По време на кацането Харъш Уънеш бе забелязал, че на пет мили на север по шосето се разполага малко селце, а на четиридесет мили от него – голям град. Реши първо да премине през селцето, да поседи там и да научи някои от туземните обичаи и едва тогава да продължи към големия град. Сега можеше смело да излезе от храстите и да принуди своя модел да го заведе където му е нужно. Това бе съблазнително и същевременно неразумно. Преди още да напусне тази планета, нейните обитатели ще започнат да си блъскат главите с множеството необясними произшествия и не е нужно първото от тях да стане в близост до стартовата му площадка. Униформената фуражка сигурно ще разкаже на всеки срещнат за удивителния случай, когато негов клиент е взел човек на автостоп, а той се оказал негов двойник. А самият модел може да се пооплаче: „Вървя, значи, и през цялото време усещам, че непрекъснато се оглеждам в огледалото“. Няколко такива факта и гениалното озарение ще си състави от тях правилната картина на ужасната истина.

Затова Уънеш изчака модела да тръгне, а Джо да влезе в станцията. Тогава тръгна по шосето, измина половин миля на север, спря се и зачака обрънат на юг.

Приближи се една кола. На волана се намираще търговски пътник, който никога не беше взимал стопаджии. Достатъчно страшни истории бе изслушал за нападения над добронамерени шофьори, ограбвани и дори убивани, и нямаше никакво желание да се подлага сам под ножа. Ако онзи във очаква нещо от него, ще има да чака с вдигната ръка чак до зори. Но той спря и взе Уънеш в машината и не се зачуди какво го бе накарало да го стори. Съзнаваше само, че бе отстъпил от принципите си и се бе съгласил да повози този слаб, мрачен и мълчалив тип, който повече приличаше на остарял гробар.

– Надалеч ли пътувате? – заинтересува се търговският пътник, който се разтревожи в известна степен от слабата си воля.

– До близкия град – отвърна прищълецът. Всъщност на човека му се стори, че е казал нещо, думите прозвучаха така ясно, че и на смъртното си легло би твърдял, че ги е чул. Като улови в мозъка му името на града, Уънеш го проектира обратно и търговският пътник чу: – Отивам в Нортгууд.

– Къде ще слезете?

– Няма особено значение. Градът е малък. Спрете там, където ви е най-удобно.

Търговският пътник кимна и повече не отвори дума за това. Мислите му се объркаха: Защо изведнъж се бе превърнал в добрия самарянин?

– Добре ли е тук? – запита, когато стигнаха в града.

– Благодаря – каза Уънеш и излезе. – Много съм ви благодарен.

– Няма за какво – отвърна търговският пътник и продължи, без да бъде убит или ограбен.

Пришълецът го изпрати с поглед и започна да се запознава с Нортууд.

* * *

Градчето се оказа по-малко, отколкото бе предполагал. Магазините бяха разположени на дългата главна улица и на двете къси странични отклонения. Наблизо се намираше жп гара с депо. Четири дребни промишлени предприятия допълваха пейзажа. Общественият сгради се представяха от три банки, пожарна и кметство. Уънеш прецени, че тук живеят около пет хиляди души и приблизително една трета от тях работят в околните ферми.

Той премина бавно по главната улица и туземците не му обърнаха никакво внимание, макар и някои от тях в буквалния смисъл на думата да се блъскаха в него. Но това не възбуждаше нервите му; толкова често се бе намирал в подобна ситуация на други планети, че отдавна бе престанал да извлича от това някакво удоволствие. Просто му беше скучно. Междувременно го видя едно куче, изплашено изквича и побърза да изчезне. Никой не забеляза това, дори и Уънеш.

Първият урок бе преподаден в един магазин. Пожела да разбере, как туземците придобиват това или онова и влезе вътре заедно с компания хора. Оказа се, че те ползват като разменно средство напечатани хартийки и метални дискове. После посети друг магазин, който бе на самообслужване, и бързо се ориентира в стойността на парите и си състави доста правилно мнение за покупателната им способност. Реши да се снабди с известна сума и го направи не със собствените си ръце. Операцията бе така проста.

Застана настрана и се съсредоточи на солидна клиентка, истинско възплъщение на достойнство и порядъчност. Тя се подчини на изпратения сигнал и измъкна портмонето на съседката си, която разглеждаше някакви пакети, излезе от магазина, хвърли плячката си в тревата, без да погледне какво има вътре, върна се вкъщи, размисли за станалото и

реши да си държи езика зад зъбите.

Плячката бе четиридесет и два долара. Уънеш ги преброи внимателно, отиде в една закувалня и се нахрани добре. Нищо не би му попречило да направи това и без пари, но това означаваше да се разкрие, да предостави известен материал, който в миг на озарение да бъде правилно изтълкуван. Едни ястия му се сториха отвратителни, други търпими, но от първи път друго не можеше да се очаква и той щеше да продължи да опитва, докато се научи правилно да избира.

Нерешен въпрос остана нощният подслон. Нуждаеше се от сън, както хората, и за това бе нужно подходящо място. Да хърка под открито небе и дума не можеше да става. Откъде накъде ще се въргала в сено то или направо на земята, когато туземците се гушкат в разни пухени завивки?

Разхождайки се, оглеждайки се и четейки разни мисли, той полека лека си изясни, че може да се настани в хотел или в стая под наем. Първият вариант не го привличаше: това означаваше почти непрекъснато да бъде сред хора и да се напряга. В хотела ще бъде опасно да се отпусне, а той и сега се нуждае от солидна почивка.

Докато в собствена стая, където няма да го заплашва прислужницата с втори ключ в ръка, той ще може да се върне в нормалното си състояние, да се наспи и спокойно да обмисли следващите планове.

Без особен труд нае стая. Разрошена дебелана с четири едри брадавици на червеното си лице му показа бъдещото жилище и поиска веднага дванадесет долара предплата, защото нямал багаж. Той каза, че е казва Уилям Джонс, че е дошъл тук за седмица, че има работа и не обича да му пречат, после плати исканата сума.

В отговор тя му даде да разбере, че заведението ѝ е истинска обител на света за прилични хора и ако някой побъркан помисли, че може да домъкне някоя лека девица, то той, преди да е преброил до две, ще излети на улицата. Той я увери, че подобно нещо не му минава през главата, и това бе чиста истина, тъй като подобно нещо би му минало само при силен кошмар. Жената остана доволна и си отиде.

Уънеш седна на кревата и започна да обмисля положението. Разбира се, нищо не би му попречило да не ѝ плати. Тя би си отишла напълно убедена, че е взела от него всичко, което ѝ се полага. Но тези дванадесет долара тя не би ги имала и тайнственото им изчезване би предизвикало най-малкото учудване. И ако остане тук, това би означавало непрекъснато да я мами и в края на краищата само клиничен случай на идиотизъм не би забелязал, че липсите точно съответствуват на сумите, които

тя трябва да получи от него.

Би могъл да плати от чужд джоб, а след седмица да се премести на ново място. Но подобен начин има и лошите си страни. Ако това стане известно, ще почнат да търсят мошеника и тогава ще се наложи да сменят личността си.

Нито кражбата, нито смяната на личността биха го смутили, при условие че се налагат от съществена необходимост. Но той не обичаше да се задълбава в дреболиите. Това го дразнеше. Да се остави на течението, би означавало да приеме условията на играта, наложена от туземците, а това оскърбяваше самолюбието му.

Но трябваше да признае очевидното и да направи съответния извод: на тази планета, ако искаш да работиш спокойно и без неприятни усложнения, са нужни пари. Следователно той трябва да намери достатъчен запас пари, истински, защото илюзорните ще изискват от него непрекъснато да поддържа илюзията. А кое е по-просто, лесно може да се определи.

На другите планети живите форми на разум се оказваха бавни и тъповати, а изградените от тях цивилизации така примитивни, че за точна оценка като бъдещи противници, а после роби не се искаше особено налягане. Тук положението бе значително по-сложно и изискваше дълго и внимателно обследване. Съдейки по това, предстоеше му продължителен престой. И затова трябва да намери пари, доста повече от сумата, която носят със себе си обикновените индивиди. Когато парите свършат, ще трябва отново да попълни запаса.

На следващия ден се зае да проследява движението на парите до мястото на извора им. Намери го и започна да го изучава. Казано на жаргона на престъпния свят, той се прицелваше в банката.

* * *

Човекът, който се поклащаше при вървенето си, тежеше около сто и петдесет килограма, за което свидетелствуваше двойната брадичка и солидно изпъкналият корем. На пръв поглед представляваше тремав дебелак, но първото впечатление често се оказва погрешно, подобно телосложение притежава не един шампион на света по класическа борба в тежка категория. Наистина Едуър Рейдър не беше шампион, но в случай на нужда с такава лекота би се справил с десетина нападащи в този стил, че ако случайно наблизко се окаже някой собственик на спортна зала, непременно би му предложил договор.

Той се спря пред вратата с матово стъкло с надпис: „Следствен

отдел на министерството на финансите на САЩ“. Като затропа с тежкия си юмрук, той се намъкна вътре и веднага седна, без да чака покана. Осетроликият субект, който заемаше мястото зад огромно бюро, изказа с гримаса на лицето си леко неудоволствие, но предпочете да каже само:

– Еди, имам за теб доста неприятен случай.

– Да не мислиш, че съм очаквал нещо друго от теб? – Рейдър подпря едрите си ръце на още по-едрите колене. – Какво е станало този път? Още един нерегистриран паричен гравьор е наводнил пазара с изделията си?

– Не! Този път е ограбена банка.

Рейдър се намръщи и гъстите му вежди се размърдаха.

– Аз пък си мислех, че нас ни интересуват само фалшиви пари и незаконни валутни операции. Какво ни засягат касоразбивачите? Нека полицията да се занимава с тях.

– Те нещо затънаха в случая.

– Ако банката е застрахована, нека се обърне към ФБР.

– Не са застраховани. Ние им предложихме помощ. Имам предвид тебе.

– И откъде накъде?

Събеседникът му въздъхна тежко и започна бързо да обяснява:

– Някакъв юначага измъкнал от Първа нортгуудска банка дванадесет хиляди долара и никой не може да разбере как е успял да го направи. Капитан Харисън, шефът на полицията, твърди, че зъбите си е счупил по случая. От думите му стигаме до извода, че някой е измислил и разработил методика на неразкриваемото престъпление.

– Разбира се, че така ще твърди, когато се е напъхал в задънена улица. Е, а защо мен ме заплитат в това?

– По време на следствието Харисън откри, че в една от откраднатите пачки имало четиридесет стодоларови банкноти с последователни номера, които са записани. Другите не са. Той ни позвъни с надеждата, че престъпникът ще започне да плаща с тях и ще можем да го проследим. С него е разговарял Ъмбълтън и го заинтересувала идеята за неразкриваемото престъпление.

– Да, но...

– Той се посъветва с мен и ние двамата се съгласихме, че ако някой се е научил да шие дрехи без конци, той е по-опасен за икономиката от най-опитния фалшификатор на пари.

– Виж ти! – засъмнява се Рейдър.

– Тогава се посъветвах с висшето началство. Балантайн реши, че

има смисъл да се намесим. Избрах тебе. Човек, когато е толкова тежък, трябва да се разгъпче – той приближи една папка към себе си и взе пилсаката. – Отивай в Нортууд и се остави на разположение на капитан Харисън.

– Още днес ли?

– А имаш ли причина, поради която да отложиш това до утре или до следващата седмица?

– Днес трябва да се грижа за бебето.

– Не дрънкай глупости!

– Никакви глупости. Прекалено е сериозно.

– Как не те е срам? Ожени се съвсем наскоро. Имаш такава мила и вярваща ти жена...

– Точно за нея става дума. Дадох ѝ честна дума, че...

– И аз дадох дума на Балантайн и Харисън, че ти ще забъркаш случая с обикновената слонска резултатност, на която само ти си способен – намръщи се шефът. – Искаш ли да си запазиш работата, или не? Е, позовни на жена си и кажи, че те зове служебният дълг!

– Добре де! – Рейдър си излезе, хлопна вратата и така свирепо затропа по коридора, че шумът продължи да звучи в ушите му дори когато се озова в телефонната кабина и в продължение на двадесет и две минути ѝ разказва за служебния дълг.

* * *

Високият и тънък началник на нортуудската полиция бе преситен от този случай.

– И защо да ти разказвам всички тези неща – каза капитан Харисън, – когато свидетелските показания са по-добри от сведенията, получени от втора ръка. В кабинета ни чака очевидец. Извиках го веднага щом разбрах, че идваш. – Той натисна копчето на селектора.

– Повикайте Ешкрофт.

– Какъв е той?

– Старши касиер на Първата банка и доста изплашена личност – обърна се към влезлия човек и каза: – Това е мистър Рейдър, следовател по особено важни дела. Той иска да чуе от вас какво сте преживели.

Ешкрофт седна и уморено потърка чело. Косата му беше побеляла, а иначе бе стегнат и елегантно облечен. На възраст изглеждаше около шестдесетте. Рейдър мислено го причисли към онзи тип педанти, които често мърморят, но са надеждни, и които биват наричани стълбовете на обществото.

– Разказвам за това вече двадесети път – оплака се свидетелят. – И всеки път нещата ми изглеждат от нелепи по-нелепи. Главата ми се обърка. Не съм в състояние да открия нищо правдоподобно...

– Не се вълнувайте напрасно – каза меко Рейдър. – Просто кажете фактите, които са ви известни.

– Всяка седмица изплащаме на фабриката за стъклени съдове „Дейкнъ“ между десет и петнадесет хиляди долара; заплатите на работниците и служителите. Предишния ден фабриката ни изпраща платежните нареждания с точни указания за сумите и стойността на банкнотите, които би искала да получи. И на следващия ден ние сме готови.

– А на сутринта?

– От фабриката идва касиер с двама въоръжени придружители. Пристига около единадесет. С толеранс плюс или минус десет минути.

– Познавате ли го?

– Те имат двама касиери. Мистър Суейн и мистър Летърен. И единия и другият идват за парите. Сменят се. Понякога единият излиза в отпуск или другият заболява, или с нещо е зает във фабриката... Добре ги познавам и двамата от няколко години.

– Добре, продължавайте.

– Касиерът носи със себе си заключено куфарче и ключ от него. Той го отваря и ми го дава. Аз слагам парите в куфарчето така, че той да може да ги брои, и му го връщам заедно с квитанцията. Той заключва куфарчето, слага ключа в джоба си, подписва квитанцията, връща ми я и си отива. Аз поставям квитанцията в съответната папка и с това моята работа свършва.

– Небрежност е – забеляза Рейдър, – че куфарчето и ключът са в един човек.

Намеси се Харисън:

– Ние проверихме това. Ключът е в един от съпровождащите. Той го дава на касиера, когато пристигнат в банката, и го взема обратно, когато тръгват с парите.

Ешкрофт овлажни устните си с език и продължи да разказва:

– Миналия петък приготвихме за фабриката дванадесет хиляди и сто осемдесет и два долара. В залата влезе мистър Летърен. Точно в десет и половина.

– Откъде знаете това? – прекъсна го Рейдър. – Погледнали сте си часовника, нали? Защо?

– Погледнах часовника, защото се учудих до известна степен. Той пристигна по-рано от нормалното. Чаках го след най-малко двадесет

минути.

– И беше десет и половина? Сигурен ли сте?

– Абсолютно съм сигурен – отвърна Ешкрофт така, сякаш това бе единственото, в което не се съмняваше. – Мистър Летърен дойде до бариерата и ми протегна куфарчето. Поздравих го и казах, че днес нещо е подранил.

– Какво ви отговори?

– Точните думи не помня. Нямах никакви причини да помня отговора му, а и през това време вече поставях парите в куфарчето. – Ешкрофт навъси вежди и се опита да си спомни. – Той каза нещо обикновено, нещо банално, че е по-добре да дойде по-рано, отколкото да закъснее.

– Какво стана после?

– Подадох му куфарчето и квитанцията. Той затвори куфарчето, разписа се и излезе.

– И това ли е всичко? – запита Рейдър.

– Ох, да беше само това! – отвърна Харисън и кимна ободрително на Ешкрофт. – Разкажете останалото.

– В единадесет без пет – продължи касиерът и объркано загледа пред себе си – мистър Летърен се върна, постави куфарчето си на бариерата и въпросително ме погледна. Затова го запитах: „Нещо се е случило ли, мистър Летърен?“ А той ми отговори: „Доколкото ми е известно, нищо. А има ли нещо?“

Ешкрофт млъкна и отново почеса челото си.

– Не бързайте – каза Рейдър. – Нужно ми е да изложите всичко колкото се може по-подробно и по-точно.

Ешкрофт се стегна.

– Аз отговорих, че всичко трябва да е наред, тъй като парите съм преброил три пъти. Тогава той с известно раздражение и нетърпение заяви, че това никак не го интересува, и петдесет пъти да ги броим, му е все едно, но нека побързам, защото във фабриката хората чакат.

– И това сигурно доста ви е изненадало? – предположи Рейдър с печална усмивка на лицето си.

– Напълно се обърках. Стори ми се, че се шегува, макар да не прави впечатление на човек, който намира удоволствие в подобни глупави разигравания. Казах му, че съм дал на него парите само преди половин час. Той ме запита дали не съм мръднал нещо. Тогава повиках Джексън, младшия касиер, и той потвърди думите ми. Той беше видял как аз слагах парите в куфарчето.

– А той видял ли е как Летърен ги е отнесъл?

– Да. И веднага каза това.

– Какво отговори Летърен?

– Той каза, че иска да види шефа. Съпроводих го до мистър Олсън. След минута той позвъни и каза да занеса квитанцията. Аз я извадих от папката и открих, че на нея няма никакъв подпис.

– Съвсем никакъв ли?

– Да. И това вече не мога да го разбера. С очите си видях как се разписва на квитанцията. Но там нямаше нищо. Дори чертичка или точка. – Той замълча разстроено, после продължи: – Мистър Летърен поиска веднага да се извика полицията. Аз останах в кабинета на началника, докато дойде мистър Харисън.

Рейдър помисли малко и запитал:

– А Летърен и двата пъти ли го съпровождаха едни и същи придружители?

– Не знам. Въобще не съм ги видял.

– Искате да кажете, че е бил без охрана?

– Те не винаги са влизали в помещението – отговори Харисън вместо касиера. – Аз проверявах и проверявах, докато съвсем се обърках.

– И какво разбрахте по пътя дотук?

– Придружителите съзнателно изменят поведението си така, че този, който е замислил ограбване, да не знае къде се намират те при едно или друго пътуване. Понякога те придружават касиера до самата бариера. Понякога чакат на входа и наблюдават улицата. Или един остава в колата, а друг се разхожда пред банката...

– Както предполагам, те са въоръжени?

– Естествено – Харисън погледна Рейдър с известна насмешка. – И двамата се кълнат, че миналия петък са съпровождали Летърен до банката само един път. Там са стигнали в единадесет без пет.

– Но той нали беше в десет и половина! – възрази енергично Ешкрофт.

– Той отрича – каза Харисън. – И въоръжените придружители твърдят същото.

– Според придружителите те са влезли в банката, нали? – опита се Рейдър да намери допълнително противоречие.

– Не веднага. Те са чакали на входа, докато продължителното отсъствие на Летърен не ги разтревожило. Тогава влезли в залата и държали ръцете си на дръжките на pistolетите. Но Ешкрофт не ги е видял, защото се е намирал в кабинета на Олсън.

– Сами виждате какви са обстоятелствата по случая – каза Рейдър и внимателно разглеждаше нещастния мистър Ешкрофт. – Вие твърдите, че сте дали парите на Летърен в десет и половина. Той казва, че не ги е получавал. Едното изключва другото. Какви обяснения можете да дадете?

– Вие не ми вярвате, така ли е?

– Защо смятате така? Засега не правя изводи. Ние се сблъскваме с противоречиви показания. Но от това не следва непременно, че един от свидетелите съзнателно лъже и че именно него трябва да заподозрем. Някой може да казва, както му се струва, пълната истина и същевременно искрено да се заблуждава.

– Мен ли имате предвид?

– Не е изключено. Вие също не сте непогрешим. Въобще такива хора няма – Рейдър се наведе напред и с това придаде на думите си особен смисъл. – Нека смятаме, че фактите са верни. Ако вие сте казали истината, значи парите са взети в десет и половина. Ако Летърен е казал истината, значи той не ги е взимал. Като обединим тези факти, ще получим... Какво? Парите е взел човек, който не е Летърен! И ако се окаже така, то значи вие сте се заблудили.

– Не! Не съм се припознал – възрази енергично Ешкрофт. – Аз знам кого видях. Беше Летърен и никой друг! Или тогава трябва да допусна, че не мога вече да вярвам на очите си!

– Вие вече го допуснахте – отбеляза Рейдър.

– Нищо подобно!

– Вие казахте, че сте гледали как подписва квитанцията. Със собствените си очи сте видели това – Рейдър направи изчаквателна пауза, но касиерът не каза нито дума. – За съжаление никакъв подпис няма на квитанцията.

Ешкрофт млъчеше упорито.

– Щом са могли да ви заблудят за подписа, то са могли да ви заблудят и за човека, който е подписвал.

– Аз не страдам от халюцинации.

– Така ли? – сухо произнесе Рейдър. – Как ще си обясните тогава квитанцията?

– Нищо не съм длъжен да обяснявам – избухна внезапно касиерът. – Казах ви фактите. Обяснението им е ваша работа.

– Прав сте – съгласи се Рейдър. – И ние не ще се обидим, че ни го напомняте. Надявам се вие да не се обидите, че ви разпитваме така продължително за едно и също нещо? Благодаря ви, че се съгласихте да

дойдете.

– Радвам се, че ви бях полезен – каза Ешкрофт и с видимо облекчение излезе от стаята.

Харисън пхна в устата си една клечка за зъби, задъвка я известно време и после заяви:

– Не е случай като случай, а дявол знае какво. Още ден или два и ти ще съжالياваш, че си изпратен тук да ни учиш на ум и разум.

Рейдър погледна началника на полицията и процеди през зъби:

– Не съм дошъл да ви уча, а да помогна, тъй като вие заявихте, че се нуждаете от помощ. Един мозък е добре, а два – още по-добре. Сто глави са къде по-силни от десет. Но ако предпочитате да си отида...

– Глупости – отрязва Харисън. – В такива моменти на всички се карам и оплаквам. Положението ми не е по-розово от твоето. Ако някой ограби банка под носа ми, той ме прави на идиот. А на кого би му харесало да бъде едновременно идиот и шеф на полицията?

– Последното определение, за идиота, бих приел само ако си призна, че съм претърпял пълно поражение. Принавате ли си?

– И не мисля да го направя!

– Така че престани да хапеш, има над какво да помислим. В тази история с квитанцията се крие нещо странно. Което не подхожда на нищо друго.

– Ясно е като бял ден – възрази Харисън. – Или Ешкрофт е измамен или сам мами.

– Не е там работата – възрази Рейдър. – Не ми е ясно друго. Ако и двамата казват истината, то парите са взети от трети човек, който е още неизвестен. И аз не разбирам, защо той е дал квитанцията, неподписана, с риск веднага да го разобличат? Не е ли било по-просто да подпише вместо Летърен? Така, защо не го е сторил?

Харисън се замисли.

– Може би се е страхувал, че изведнъж Ешкрофт ще забележи фалшивия подпис и ще вдигне тревога?

– Щом е съумял да се представи вместо Летърен, то какво му е по-речило да научи и подписа му?

– Е, да предположим, че е бил неграмотен? – подхвърли Харисън. – Знаем доста бандити, които се научиха да четат и пишат зад решетките.

– Може би си прав – съгласи се Рейдър. – Но засега подозрението пада на Ешкрофт и Летърен. И следва точно да се установи виновни ли са те, или не, преди да продължим нататък. Мисля, че си ги проверил вече?

– И още как! – възкликна Харисън и нареди по микрофона: – Донесете папката по делото на Първа банка – после се обърна към Рейдър: – Да започнем с Ешкрофт. Финансовото му положение е добро, в миналото няма нищо нечисто, превъзходна репутация, никакви причини да стане престъпник. Джексън, младшият касиер, в някаква степен потвърждава неговите показания. И да скрие парите той не е могъл. Ние обискирахме банката от горе до долу и през цялото това време Ешкрофт бе под наблюдение. И нищо не намерихме. Следващите стъпки на следствието извадиха на бял свят редица обстоятелства, които говорят в негова полза... Подробностите ще кажа по-късно.

– Ти убеден ли си в невинността му?

– Почти, но не съвсем – отвърна Харисън. – Той би могъл да даде парите на съучастник, който се е гримирал като Летърен. В такъв случай не е необходимо да ги крие в банката. Ех, ако бяхме обискирали къщата му, както се следва! Една хартийка с някакъв номер веднага би подредила нещата. Но съдията Мейксън отказа да подпише заповед за обиск поради липса на достатъчно основания. Каза, че за това се изискват повече и по-сигурни подозрения. И казано иначе, той е прав.

– А фабричният касиер Летърен?

– На петдесет и осем години е. Стар ерген. Е, няма да преразказвам биографията му. Та той в нищо не е виновен.

– Сигурен ли си?

– Ами сам преценявай. Колата на фабриката е стояла пред кантората цялото утро до десет и тридесет и пет. После в нея седнали Летърен и въоръжените придружители и тръгнали към банката. Дотам не са могли да стигнат за по-малко от двадесет минути. Летърен просто не е имал време да отиде в банката преди това с друг автомобил, да се върне във фабриката и отново да се отпрати в банката.

– Да не споменаваме за необходимостта в промеждутъка да скрие някъде плячката – добави Рейдър.

– Да, така е, той не е могъл да извърши това. Освен това четиридесет свидетели от фабриката твърдят, че Летърен е бил там още от началото на работното време, докато не тръгнал за банката. Пълно алиби!

– Изглежда веднага трябва да го извадим от подозрителните.

Харисън изкриви устните си и каза:

– Това си е така, но ние намерихме петима свидетели, които са го видели да влиза в десет и половина в банката.

– Тогава те потвърждават показанията на Ешкрофт и Джексън?

– Да, аз веднага изпратих хора да обходят улицата пред банката и

пресечката. Както се казва, най-обикновена рутина. И сътрудниците ми намериха трима свидетели, които под клетва казват, че са видели Летърен да влиза в банката в десет и тридесет. Те преди това не са го виждали, но го разпознаха на фотографиите.

– Колата видели ли са? И дали са я описали?

– Кола не са забелязали. Вървял е пеша и е носил куфарче. И още нещо, обърнали са му внимание, защото някакво куче изведнъж е залаяло и побягнало от него с всички сили. Е, те помислили, че го е изритал, но не разбрали за какво.

– Те потвърждават ли, че го е ритнал?

– Не.

Рейдър се замисли и затърка с пръсти брадичката си.

– Тогава защо е залаяло и избягало? Кучетата просто така не го правят. Или са го ударили, или се е изплашило?

– Е, и какво от това? – Харисън не намираше за нужно да влиза в положението на скитащите кучета. – И още нещо, момчетата намериха човек, който каза, че е видял Летърен да излиза от банката с куфарчето. Не е имало никакви въоръжени придружители. Той твърди, че Летърен е тръгнал по улицата, сякаш за нищо не се безпокои, спрял е едно такси и е продължил с него.

– Намерихте ли шофьора?

– Да. Позна го по снимката, която му показахме. Закарал го е до кино „Камея“ на Четвърта улица, но не забелязал дали е влязъл вътре. Просто го е свалил, взел си парите и продължил. Ние разпитахме служителите в киното и обискирахме всички помещения. Но нищо не намерихме. Наблизо е автобусна спирка. Измъчихме хората, които живеят там, но нищо повече не узнахме.

– И това ли е всичко досега?

– Не съвсем. Позвъних в министерството на финансите и съобщих номерата на банкнотите. В осем щата разпространих сведения за човек с белезите на Летърен. Издирват го. Докато ние разговаряме сега, момчетата с негови снимки обикалят хотелите и квартирите под наем. Той се е притаил някъде, може и тук, в нашия град. Но какво ще предприеме?...

Рейдър се облегна на креслото и то изскърца с протестиращ звук. Мислеше, а Харисън нетърпеливо дъвчеше изпохапаната клечка за зъби.

– Превъзходна репутация – заговори по едно време Рейдър, – добро финансово положение и отсъствие на явен мотив; всичко това струва по-малко от свидетелските показания. Човек може да има тайни причини. Например трябва да му незабавно дванадесет хиляди долара, а няма

време да ги намери по законен път. Да кажем, за двадесет и четири часа трябва да изплати откуп.

Очите на Харисън се опулиха.

– Ти смяташ, че трябва да проверим дали всички роднини на Ешкрофт и Летърен са живи и здрави и не е ли изчезвал някой от тях през последните дни?

– Както сметнеш за добре. Самият аз смятам, че това, освен излишни грижи, няма да даде нищо. Похитителят знае, че го чака смъртно наказание. Така че ще рискува ли за някакви си жалки дванадесет хиляди, когато може със същия успех да избере по-богата жертва. И дори проверката да бъде с положителен резултат, не би дала отговор на въпроса за начина, по който е осъществен обирът, и няма да ни предостави доказателства, които съдът да сметне за убедителни.

– Май си прав – съгласи се Харисън, – но една проверка не е чак толкова излишна. Аз самият нищо не ще трябва да извърша. Ако не се смята жената на Ешкрофт, роднините им живеят по други градове. Трябва само да запитам тамошната полиция.

– Както желаш. Щом започнахме да пипаме в тъмното, не е ли възможно да поръчаш на някой да разбере дали Летърен няма някакъв брат безделник, който е способен да извлече изгода от сходството им. Представи си, че Летърен е многострадалната половина на братя близнаци?

– Тогава – измърмори Харисън – той е станал съучастник още в мига, когато е запазил само за себе си тази информация.

– Съвършено правилно от юридическа гледна точка. Но нека погледнем на случая от човешката му страна. Когато някой се бои от позора, сам не го оповестява. Представи си, че ти имаш брат престъпник и рецидивист; ще започнеш ли да приказваш за това?

– Просто така – не, но в интерес на правосъдието – да!

– Хората са различни. И добре, че е така! – Рейдър нетърпеливо вдигна рамене. – Съвършихме с тези, които са пряко заподозрени. Какво ще кажеш за третия и все още неизвестен човек?

– Вече казах, че съм обявил за търсене човек с данните на Летърен – отвърна Харисън.

– Разбира се, че помня. Това дали ще доведе до нещо?

– Трудно ми е да кажа. Може би той е майстор на преобличането. В такъв случай вече не прилича никак на човека, когото са видели свидетелите. Ако сходството е истинско и голямо, не се поддава на маскировка, то издирването ще даде някакви резултати.

– Прав си, но ако не става дума за кръвно родство, а този вариант е

по-вероятен, то приликата е изкуствена. Прекалено съблазнително би било да има пълно съвпадение. Нека предположим, че наистина е изкуствено. Какви изводи може да направим?

– То е било прекалено голямо – отбеляза Харисън. – Толкова пълно, че е измавило няколко свидетели. Толкова голямо, че направо ми се повдига.

– Ето – подхвана Рейдър. – Този така надарен художник може да повтори, да потрети и да търси жертви с подходящ вид. Следователно приликата му с Летърен може да бъде не повече от моята с полярен тюлен. За съжаление ние нямаме истинските белези и това сериозно ни бърка работата. И засега не си представям как бихме могли да възстановим истинския му облик.

– Аз също – произнесе Харисън унило.

– Впрочем още имаме шанс: десет против едно, че той изглежда както преди да извърши мръсната си работа. Той не е имал нужда да прибегва до маскировка, докато се е прицелвал и разработвал плана си. Грабежът е минал като по разписание, значи и последната дреболия е била предвидена. А подобен род работа изисква продължителни наблюдения. Той не би могъл за един ден да изясни начина на получаване на парите и да запомни външността на Летърен. Освен ако чете мислите.

– В това не вярвам – обяви Харисън. – Както в астрологията и ясновидството.

Без да го слуша, Рейдър продължи:

– Следователно известно време преди грабежа е живял в града или околностите му. Доста хора трябва да са го видели и биха могли да го опишат. Твоите момчета, които бягат по кръчмите с фотографиите на Летърен, няма да го открият, защото не прилича на този образ. Ние трябва да установим къде е живял и как изглежда.

– Лесно е да се каже, но я го направи!

– Вариантът не е от най-лесните, но трябва да опитаме. Все нещо ще постигнем – поне ще си осигурим място в лудницата... – той замълча и се замисли.

Харисън съсредоточено насочи поглед в тавана. Без да подозират, те, двамата, бяха прибегнали към обичайната за Земята замяна на гениалното прозрение, което се среща така рядко! Няколко пъти Рейдър отваряше уста и се канеше да каже нещо, но веднага я затваряше и отново се потапяше в размисъл. Накрая все пак каза:

– Щом е искал да се представи за Летърен, той е трябвало не само да прилича на него, но и да е облечен по същия начин, да ходи с

неговата походка, да мирише като него...

– Той с нищо не се е различавал от Летърен – отвърна Харисън. – Разпитвах Ешкрофт, докато и на двама ни се заповръща. Всичко е било като при Летърен, дори и обувките.

– А куфарчето? – подметна Рейдър.

– Куфарчето? – слабото лице на Харисън се намръщи и по него пробягна злост. – Тук ме хвана натясно. За куфарчето не попитах. Май съм направил съществен пропуск.

– Не е задължително. Възможно е да е същото, но най-добре ще бъде да проверим.

– Сега ще проверим – Харисън вдигна телефонната слушалка, набра номера и каза: – Мистър Ешкрофт, имам към вас още един въпрос. Куфарчето, в което сте слагали парите, същото ли беше, с което идваха касиерите на фабриката?

Рейдър също чу решителния отговор:

– Не, мистър Харисън, куфарчето беше ново.

– Какво!? – изрева Харисън и незабавно почервения. – Защо досега мълчахте?

– Вие не ме попитахте, а и аз не си спомних. Но дори и да бях си спомнил, едва ли бих му придал особена важност.

– Слушай, аз решавам какво е важно и какво не, това е моя грижа и задължение, а не ваша – той хвърли на Рейдър мъченически поглед и продължи раздражено: – Така, нека изясним нещата веднъж завинаги. Ако не се смята, че е бил нов-новеничък, някаква друга разлика имаше ли?

– Не, сър. Приличаха си много. Същата форма, същата ключалка, почти същите размери. Но беше малко по-дълъг и около дюйм по-дълбок. Аз добре помня, че докато го пълнех, се удивлявах защо са купили второ куфарче, но после реших, че те са сметнали за нужно мистър Летърен и мистър Суейн да ходят всеки със своето куфарче.

– А не забелязахте ли някакъв отличителен белег? Например етикет с цената, марката на фирмата производител, инициали или нещо друго?

– За съжаление нищо. Нали не съм гледал специално. Като не съм предвиждал последиците, аз не съм могъл...

Гласът на мистър Ешкрофт прекъсна по средата на изречението, защото Харисън с раздражение трясна слушалката на мястото ѝ. Той загледа Рейдър, който още нищо не казваше.

– Ако искате да знаете – заяви Харисън напълно сериозно, – стигнах до извода, че професията чистач на обществени тоалетни си има

своите преимущества и понякога изпитвам големи изкушения да се преместя... – той се задъха, преди да включи селектора: – Кой е свободен?

– Костнър, шефе.

– Веднага да дойде при мен!

Влезе детектив Костнър. Облеклото му бе така елегантно, че подсказваше добро ориентиране в обърканата област на порока.

– Джим! – започна да нарежда Харисън. – Кацаш по най-бърз начин във фабриката и взимаш оттам куфарчето на касиерите. Но първо се убеди, че е същото, с което отиват за парите в банката. Обходи с него всички галантерийни магазини в града и разбери кой и кога е купувал през последния месец подобно куфарче. Ако се намери купувачът, то да ни предостави куфарчето си и да обясни какво е правил в десет и половина през миналия петък.

– Ще бъде направено, шефе.

– Веднага ми позвъни, щом разбереш нещо.

Костнър си тръгна, а Харисън побърза да каже:

– Куфарчето е купено специално за това престъпление. Следователно купил го е тук, и то неотдавна. Но ако в градските магазини не открием нищо, ще трябва да се захванем със съседните градчета.

– Ти се заеми с това – съгласи се Рейдър, – а аз също ще предприема нещо.

– Какво именно?

– Ние живеем във век на науката и техниката. И разполагаме с развити и превъзходно действащи средства за свързка, а също и действени системи за събиране и съхраняване на информация. Така че да се възползуваме от това, което имаме.

– Какво си замислил? – запита Харисън.

– Такъв ловък и лесен обир просто пита за повторение. Не е изключено престъпникът вече да се е ползвал от този начин, и най-малкото, няма да се ограничи само с тази банка.

– Е, и...

– Ние имаме неговото описание, но то едва ли нещо ще ни помогне – Рейдър се наведе напред. – Но ние знаем методите му и от тях трябва да тръгнем.

– Тук съм напълно съгласен.

– Затова ще сведем описанието му към особеностите, които трудно могат да се изменят и маскират, като ръст, тегло, тип на фигурата, цвят на очите. Останалото ще го изхвърлим. И ще приложим кратко описание на метода, като сочим само фактите. Това би могло да се изрази с

около петстотин думи.

– После?

– В нашата страна има шест хиляди двеста и осем банки, от които над шест хиляди влизат в Банковата асоциация. Нашият департамент ще изпрати на асоциацията циркулярно писмо, което да бъде разпратено по всички нейни клонове. Те ще бъдат предупредени за възможен грабеж и ако той се повтори или е бил извършен преди това, ние веднага ще узнаем подробностите.

– Добър замисъл! – откликна Харисън. – Възможно е някъде полицията да си блъска главите с две-три данни, които така ни трябва, а ние ще им предоставим също нещо интересно. И размяната на сведенията ще ни даде и на нас, и на тях нужното за залавяне на престъпника.

– Предполагам, че ще ни се удаде значително да опростим процедурата – каза Рейдър. – Но при условие че имаме работа с рецидивист. Ако ли не – нищо няма да стане. Стига да е бил арестуван за нещо подобно, мигновено ще изскочи картончето му. – Мечтателно погледна тавана. – Вашингтонската картотека, това означава нещо!

– Разбира се, знам за нея – каза Харисън, – но нали не съм я виждал.

– На един мой приятел, пощенски инспектор, му свърши добра работа. Той намери един тип, който продавал по пощата фалшиви нефтени акции. Петдесет глупаци били примамени с помощта на отлично изработени документи, като изводи от геологически проучвания, лицензни и т.н. Никой от пострадалите не го бе виждал и затова не можеше да го опише.

– Малко е за следствие!

– Естествено, но и това стигна. Опитът на пощенските власти да му направят капан се провалиха. Той бил прекалено ловък. И това било само по себе си вече улика. Такъв опитен мошеник не може да няма място в картотеката.

– И какво стана после?

– Данните му закодирали и поставили в машината. Е, все едно дали на хрътката да подуши миризмата му. Преди да успееш да се изсекнеш, били прегледани стотици хиляди перфокарти. Професионални убийци, въоръжени грабителни, касоразбивачи от различна класа не били пипнати. Тя избрала около четири хиляди мошеници. От тях отделила, да предположим, около шестстотинте аферисти, специализирани в работа с несъществуващи ценни книжа. От тях избрали стотина действащи с нефтени псевдоакции, след което отделили дванадесет, които си

служили изключително с пощите.

– Да, това е ограничило търсенето – съгласи се Харисън.

– Машината изхвърлила дванадесет перфокарти – продължи Рейдър. – Ако е имала повече данни тя би изстреляла и само една. Но това, че били дванадесет, нямало никакво значение. Бързата проверка показала, че четирима вече са умрели, шестима се намират в затвора, от двамата останали веднага отпаднал един и... Пощенските власти разполагали с името му, снимката, отпечатъците на пръстите, сведенията за навичките му, връзките и всичко останало, освен брачния договор на скъпото мамче. След три седмици бил арестуван.

– Никак не е лошо. Не разбирам защо държат перфокартите на умрелите?

– Понякога новите данни позволяват да се установи, че минали престъпления, които са останали неразкрити, са дело на техните ръце. А робите на картотеките не търпят незапълнени графи. Готови са да чакат половин столетие, само и само да ги отбележат със знак: приключена. Разбираш ли, обожавам такава акуратност.

– Прекрасно – замислено забеляза Харисън. – Струва ми се, че престъпник, който знае, че е попаднал в картотеката, би трябвало да започне честен живот или поне да смени използваните методи.

– Не, те винаги се повтарят. Попадат в утъпкания коловоз и не могат да се измъкнат от него. Досега не съм чувал фалшификатор да стане наемен убиец или да започне да краде велосипеди. И нашият юначага отново ще направи същия трик и на практика по същия начин. Сам ще се увериш! – той кимна към телефона. – Нали няма да възразиш, ако поръчам няколко междуградски разговора?

– Поръчвай колкото си искаш. Нали не плащам аз.

– Е, тогава ще добавим и още един. Жена ми има право понякога да си спомням за нея.

– Карай да върви – Харисън се изправи и тръгна към вратата, като с вида си показваше ясно дълбокото си отвращение. – Аз ще поработя още малко. Винаги ми е било неприятно да слушам възрастен човек да започне да хленчи и да се превзема.

Като се смееше Рейдър вдигна телефонната слушалка:

– Моля, свържете ме с министерството на финансите, Вашингтон, вътрешен 417, мистър О'Кив.

* * *

Следващите двадесет и четири часа земните методи продължиха да

се прилагат със затъпяващо упорство. Полицаяте разпитваха по магазините, разговаряха с бармани, бивши и настоящи престъпници, тайни осведомители, квартални клюкарки, въобще с тези, които случайно биха могли нещо да знаят или да чуят. Цивилни агенти чукаха по вратите, разпитваха отворилите им, правеха справки за тези, които отказваха да им отговарят. Пътната полиция проверяваше мотелите и къмпингите. Шерифите обхождаха фермите.

Във Вашингтон една машина отпечата циркулярното писмо в шест хиляди екземпляра, а друга изписа шестте хиляди адреса на банките върху шест хиляди плика. Наблизо електронни пръсти опипваха милионни перфокарти, като търсеха специфично разположение на отворите. В десетки големи и малки градове полицаите правеха справки за някои хора, после съобщаваха узнатото по телефона в Нортууд и се залавяха с текущите си работи.

Първо запристигаха отрицателни отговори. Всички родини на Ешкрофт бяха цели и невредими и никой през последните дни не беше изчезвал от къщи. В семейството на Летърен не бе имало черна овца, нито пък брат близък и единственият му истински брат бе с десет години по-млад и не приличаше много на батко си, притежаваше безупречна репутация, а и сутринта на онзи петък бе прекарал в кантората, както твърдяха надеждни свидетели.

Нито една банка не съобщи за кражба на пари от ловък мошеник, маскирал се като уважаван клиент. На нито едно място по хотелите, къмпингите и стаите под наем не откриха човек, отговарящ на посоченото описание на Летърен.

В картотеката имаше четиридесет и двама мошеници, живи и мъртви, които хитро бяха ограбили банки, но нито един не бе приложил метод, близък до този на търсения. Отговорът на машината бе: „Не съществува“.

Но от натрупаните отрицателни данни можаха да достигнат до някои положителни изводи. Първо – Ешкрофт и Летърен могат да се считат за непричастни към извършения грабеж. Второ – неизвестният престъпник сега започва кариерата си и първият успех ще го накара да повтори удара. Трето – ползувайки особения си талант, той се крие под съвсем друго лице.

Първият успех дойде в края на деня. Костнър влезе в кабинета, свали шапката си и каза:

– Може би открих нещо.

– И какво? – попита Харисън и настръхна.

– Такива куфарчетата не се търсят много и ги продават само в един магазин. През последния месец са продали три бройки.

– С чекове ли са платени?

– Не, в брой – и като се усмихна мрачно на шефското разочарование, Костнър продължи: – Но двама от тях са били постоянни и уважавани клиенти. Купили са куфарчетата преди три седмици. Показаха ми ги и разказаха как са прекарвали утрото на петъка. Проверих алибито им – потвърждаваше се.

– А третият купувач?

– За това идвам, шефе. Струва ми се, че това е човекът, който ни трябва. Куфарчето е купил в четвъртък. И никой не го познава.

– Случайно минаващ ли е?

– Не съвсем. Хилда Касиди, продавачката, подробно го описа. Казва, че е възрастен тих човечец, с тясно и остро лице. Прилича на балсамировчик, който страда от болни зъби.

– Защо предполагате, че не е просто случайно минаващ през града?

– Защото, шефе, с кожени изделия в града търгуват единадесет магазина. Аз съм тукашен, но и на мен се наложи да се поразтъпча здравата, преди да открия този, където имаше тези куфарчетата. А и онзи служител на моргата, реших аз, не веднага е намерил търсеното. Минах още веднъж по магазините и питах направо за него.

– Е?

– В три си спомниха за подобен човек, който питал за неща, които те нямат – детективът направи многозначителна пауза. – Сол Бергмън от „Турист“ каза, че физиономията му била позната. Но не можа нищо повече да добави към това. Сигурен е само, че го е виждал два пъти преди.

– Може би той се появява от време на време в града, а иначе не живее някъде наблизо.

– И аз мисля така, шефе.

– „Немного наблизо“ може да означава място в радиус до сто мили и дори още отгоре – избърмча Харисън и нервно погледна Костнър. – Кой от тях го е видял най-добре?

– Хилда Касиди.

– Доведи ми я веднага!

– Чака да я приемеш, шефе.

– Юначага си, Джим! – развесели се Харисън. – Покани я!

Костнър излезе за миг и се върна с продавачката, стройно момиче на двадесет години, с умно лице. Тя седна и постави ръцете си на

колената. На въпросите на Харисън започна да отговаря спокойно и деловито.

– Отново същото! – оплака се той, когато момичето замълча. – Отново хората ни ще трябва да обикалят града и да проверяват, дали още някой не познава този тип.

– Ако той само се появява в града, ще трябва да потърсим съдействието на полицаите от другите градове – намеси се Рейдър.

– Разбира се.

– Но може би ние ще успеем да улесним работата им – Рейдър погледна през масата девойката. – Разбира се, ако мис Касиди е съгласна.

– С удоволствие, стига да мога.

– Какво още си измислил? – поинтересува се Харисън.

– Мисля да потърся услугите на Роджър Кинг.

– И кой е той?

– Художникът на шат в нашият департамент. Осигурява си допълнителен доход с карикатури. Истински майстор е – Рейдър отново се обърна към мис Касиди. – Бихте ли могли утре да дойдете рано и да останете цялата сутрин?

– Ако управляващият разреши.

– Смятайте, че вече е разрешил – обяви Харисън.

– Прекрасно – каза Рейдър. – Когато дойдете, мистър Кинг ще ви покаже снимки на различни хора. Вие внимателно ще ги разгледате и ще посочите онези черти, които ви напомнят лицето на човека, купил куфарчето. Брадичка, нос, уста. А мистър Кинг ще нарисува по тях словесен портрет и ще го мени по ваши указания, докато приликата не стане пълна. Е, ще се справите ли?

– Разбира се.

– Дори може да направим нещо по-добро – намеси се Костнър. – Сол Бергмън ще се зарадва до смърт, ако го помолим да ни помогне. Той обича такива неща.

– Поканете и него утре.

Когато Костнър и девойката си тръгнаха, Рейдър запита Харисън:

– Нали ще намериш начин да размножиш портрета?

– Разбира се.

– Това е добре – той се обърна към телефона. – Мога ли да увелича още сметката?

– Все ми е едно, нека кметът припадне при вида й – отвърна Харисън. – Но ако възнамеряваш да изливаш в слушалката първобитната си страст, кажи ми и веднага ще изляза.

– Този път – не! Може би тя тъгува, но дългът преди всичко! – той вдигна слушалката. – Министерството на финансите, Вашингтон, вътрешен 338. Повикайте Роджър Кинг.

* * *

Направеният портрет от Кинг бе размножен и изпратен заедно с описанието и молбата, ако открият подобен човек, да бъде задържан, по участъците. Само минути след като попаднаха по адресите, в кабинета на Харисън зазвъня телефонът. Той вдигна слушалката.

– Говори сержант Уилкинс, казармите на щатската полиция. Ние току-що получихме пакета ви. Аз познавам този тип. Живее в моя участък.

– Кой е той?

– Уилям Джонс. Собственик е на малка ферма нагоре по шосе №4, приблизително на час път с кола от вашия град. Доста печален образ, но не знаем нищо лошо за него. Бих казал, че по характер е твърд песимист, но като човек е честен. Искате ли да го задържим?

– А сигурен ли си, че наистина е той?

– На доставения портрет се мъдри неговата физиономия; повече нищо не мога да твърдя. В полицията служа отдавна, така че грешки при опознаване не правя.

– Добре, сержанте. Ние ще ви бъдем много благодарни, ако ни го изпратите за изясняване на обстоятелствата.

– Слушам.

Сержантът затвори телефона. Харисън се облегна на стола и впери поглед в масата, като преценяваше чутото. След няколко минути каза:

– По би ми допаднало, ако този Джонс в миналото е бил цирков клоун или естраден имитатор. Собственик на ферма на два часа път от близкия град, повече наподобява на простака фермер, отколкото на ловък мошеник, който да се реши на такъв удар.

– Може само да е съучастник. Купил е куфарчето, скрил е парите или е бил на седалката, докато онзи е бил в банката.

Харисън кимна.

– Е, всичко ще се изясни, когато дойде. И ако не успее да докаже, че е купил куфарчето без задни мисли, лошо му се пише.

– А ако успее?

– Тогава ще се върнем там, откъдето започнахме – Харисън се намръщи, като помисли за това, но телефонът иззвъня и той вдигна слушалката. – Нортгуудски полицейски участък.

– Говори полицай Клинтън, шефе. Току-що показах портрета на мисис Бастико. Тя дава стаи под наем. Дом 157 на Стивън-стрийт. Тя се кълне, че това е Уилям Джонс, който десет дни е живял при нея. Дошъл без багаж, но после си купил куфарче, подобно на касиерското. В събота сутринта си тръгнал, като взел куфарчето. Бил платил за още четири дни, но не казал нито дума за това и повече не се е мяркал там.

– Изчакайте там, Клинтън. Ние пристигаме веднага – Харисън се обърна към Рейдър. – Е, тръгваме ли?

Полицейската кола бързо ги стовари пред дом 157 на Стивън-стрийт. Това бе старо тухлено здание с каменна стълба, изтрита поря̀дчно от хилядите подметки. Мисис Бастико, чието наперено лице украсяваха дузина мощни брадавици, възкликна с добродетелно негодувание:

– О, боже! През тези двадесет години, откакто съм стопанка на тази къща, полиция не е прекрачвала моя праг.

– Е, затова пък поне сега в нея стъпват поря̀дчни хора – утеша я Харисън. – Какво ще ни кажете за този мистър Джонс?

– Нищо особено – отговори тя и продължаваше да кипи от възмущение. – Той почти не напускаше стаята си. А аз нямам обичай да приказвам с наемателите, когато те се държат прилично.

– Той спомена ли откъде е дошъл или къде смята да отиде, или нещо от този род?

– Не. Той заплати капаро, каза името си, обясни, че е дошъл по работа, и нищо повече. Излизаше всяка сутрин, вечер се връщаше рано, винаги бе трезвен и на никого не досаждаше.

– Някой да е идвал при него? – Харисън показа снимката на Летърен. – Например този човек?

– Вашият полицай вчера ми показа тази снимка. Не познавам този човек. Нито веднъж не видях мистър Джонс да говори с някого.

– Виж ти... – разочарова се Харисън. – Е, да огледаме стаята му. Нали нямате нищо против?

Тя неохотно ги заведе горе, отключи вратата и им предостави възможността да се ровят, както намерят за добре. Съдейки по лицето на мисис Бастико, полицията предизвикваше у нея пристъпи на душевна алергия.

Те внимателно и педантично обискираха стаята – свалиха завивките и матрака от леглото, преместиха всички мебели, издърпаха настрана килимите и дори отвинтиха утайника на чешмата и изследваха съдържанието му. Полицай Клинтън намери в тясната цепнатина между

лавиците парче прозрачна розова хартийка и в нея две странни семенца със силен своеобразен аромат. Като се увериха, че повече нищо няма да намерят, те откараха оскъдните резултати в участъка, откъдето ги изпратиха в криминалната лаборатория на щата за анализ.

Три часа по-късно в кабинета влезе мистър Уилям Джонс, който прокара разгневен поглед по Рейдър и се спря на униформения Харисън.

– Защо ме домъкнаха тук? Аз нищо не съм направил!

– Тогава защо се безпокоите толкова? – Харисън се намръщи зловещо. – Къде сте били миналия петък сутринта?

– Веднага ще ви кажа – в гласа на Джонс прозвуча явна ехидност. – Бях в Смоуки Фолз. Купувах резервни части за култиватора.

– Но това е на осемдесет мили разстояние от тук!

– Е, и какво от това? От моята къща дотам е доста по-близо. А такива части никъде другаде не могат да се купят. Може би вие познавате някакъв агент в Нортгууд? Кажете ми го и аз ще ви кажа благодаря.

– Достатъчно за това. Колко време сте прекарвали там?

– Пристигнах около десет, тръгнах следобед.

– И са ви трябвали цели пет часа, за да си купите някакви си резервни части?

– Не бързах за никъде! Купих и разни хранителни продукти. Обядвах. Е, малко си пийнах.

– Следователно ще се намерят много хора, които могат да потвърдят, че сте били там?

– А как иначе! – съгласи се Джонс с иронична решителност.

Харисън включи уредбата и каза на някой:

– Доведете тук мисис Бастико, Касиди и Сол Бергмън. – После се обърна към Джонс. – Кажете точно къде сте ходили, докато сте били в Смоуки Фолз, и кой ви е виждал по тези места?

Той се зае да записва всичко, което съобщаваше Джонс. Като свърши, той позвъни в полицейския участък на Смоуки Фолз, обясни с няколко думи случая, събщи фактите на Джонс и помоли да ги проверят по надлежния ред.

Като чу тази молба, Джонс изведнъж се разтревожи:

– Мога ли да си тръгна? Аз трябва да работя!

– Аз също – подхвърли намръщено Харисън. – А къде сте днанали коженото куфарче?

– Какво куфарче?

– Новото, което сте купили през миналия четвъртък.

Джонс загледа объркано.

– Какво се опитвате да ми припишете? – завика той. – Никакво куфарче не съм купувал! За какъв дявол ми е такова нещо?

– Вие сигурно ще кажете, че никога не сте живели в стаята под наем на Стивън-стрийт?

– Не съм живял, разбира се. На вашата проклетата Стивън-стрийт няма никаква работа. Дори и да ми плащаха, пак не бих отишъл!

Спорът продължаваше вече двадесет минути. Джонс с магарешка упоритост твърдеше, че през целия четвъртък е работил във фермата си, както и през времето, когато би трябвало да бъде в стаята под наем. Не познава никаква мисис Бастико и не желае да се запознава. Никога през живота си не е купувал кожени куфарчета. Нека обискират къщата му – той няма нищо против, но ако там се намери подобно куфарче, значи те, полицаите, са го подхвърлили.

Вратата на кабинета се отвори и се подаде главата на един полицай.

– Те са тук, шефе.

– Прекрасно. Пригответе се за опознаване.

След десет минути Харисън заведе Уилям Джонс в съседната стая и го постави да седне между четирима цивилни детективи и петима доброволци от улицата. После влязоха в стаята Сол Бергмън, Хилда Касиди и мисис Бастико. Те погледнаха „експонатите“ и едновременно показаха един и същи човек.

– Той е – каза мисис Бастико.

– Това е той – потвърди продавачката.

– И никой друг – завърши Сол Бергмън.

– Те май нещо са мръднали! – обяви обърканият напълно Джонс.

Харисън заведе тримата свидетели в кабинета си и поиска да установи дали не правят някаква грешка. Те потвърдиха показанията си с абсолютна сигурност: Уилям Джонс е същият човек.

Харисън ги пусна, а Джонс задържа до идването на сведенията от Смоуки Фолз. Резултатите дойдоха малко преди двадесет и четири часовият срок на задържане, максималният, който разрешава законът, без предявяване на обвинение, да изтече. Показанията на тридесет и двама души напълно потвърждаваха, че Джонс е бил в Смоуки Фолз от десет до три часа следобед. Проверката по пътя установи движението му от фермата до града и обратно. Няколко свидетели го бяха видели в имението му, когато той би трябвало да е при мисис Бастико. В къщата и фермата на Джонс извършеният обиск не откри нито куфарчето, нито парите.

– Ама че работа! – бушуваше Харисън. – Остава ми само да го освободя с извинения. Ама че мръсна работа, когато всички вземат всички за всички.

Като си потъркваше брадичката, Рейдър предложи:

– Защо да не проверим и това, а? Дай още веднъж да поговорим с Джонс, преди да го пуснем.

Джонс влезе и видът му бе печален, прегърбен и притихнал, той бе готов да отговаря на всякакви въпроси, стига по-бързо да се окаже вкъщи.

– Ние много съжаляваме, че ви причинихме толкова тревоги – вежливо каза Рейдър. – Но при тези обстоятелства бе неизбежно. Ние се сблъскахме със сложна проблема. – Той се наведе напред и загледа настойчиво Джонс. – Опитайте се да си спомните не е ли имало случай, когато са ви вземали за друг човек?

Джонс веднага отвори уста, но не каза нито дума, защото също веднага я затвори. Помисли и каза:

– По дяволите! Май имаше нещо подобно. Преди две седмици.

– Добре, разкажете – помоли Рейдър и очите му проблесваха и отново се върнаха в обичайното си спокойно състояние.

– Аз минах през Нортууд без да спирам, бързах за Сатууд. Прекарах около час там, когато някакъв тип ми викна от другата страна на улицата. Съвсем непознат ми беше. Даже си помислих, че вика някой друг. Но се обръщаше към мен.

– Какво стана по-нататък? – нетърпеливият бе Харисън.

– Попита ме как съм се озовал тука. И видът му бе някак изненадан. Отвърнах, че съм дошъл с колата си. Но той не ми повярва.

– Защо?

– Каза, че съм вървял пеша и съм стопирал колите. Той го знаел това, защото сам ме докарал до Нортууд. И добави, че след като съм бил слязъл, никъде повече не се е спирал, и така е натискал газта, че до Сатууд никой не го е надминавал. Той само преди миг бил паркирал, тръгнал по улицата и – ето че аз вървя по другия тротоар.

– Вие какво му казахте?

– Как какво? Че е возил друг човек. Собствените му думи доказват това.

– Това сигурно го е объркало, нали?

– Напълно! Заведе ме при колата си и каза: „И какво, значи, в нея не си се качвал, а?“ Разбира се, отвърнах му и си тръгнах по пътя. Отначало сметнах, че е някаква шега, после си помислих, че е мръднал нещо.

– Ние трябва да намерим този човек – по срички произнесе Рейдър.
– Разкажете всичко, което се сетите за него.

Джонс се замисли.

– Изглеждаше на четиридесет години. Добре облечен, говори гладко, прилича на търговски пътник. В колата бе пълно с цветни таблици и кутии с бои.

– В багажника ли? Надничали ли сте в него?

– Не. На задната седалка. Сякаш има навик да ги сграбчва в бързината и после да ги хвърля.

– Каква марка е колата?

– „Флаш“ последен модел. Боядисана е с два цвята: зелена с бели крила. В купето имаше радио. Номера не видях.

Те разпитваха Джонс още десетина минути, като изясняваха до последни подробности как е бил облечен човекът. После Харисън позвъни в полицията на Сатууд и помоли да издирят този човек.

– Почнете с бояджийските магазини. Той изглежда е търговски пътник на някаква фирма за бои. Сигурно там ще могат да кажат кой е бил при тях през този ден.

Обещаха му незабавно да извършат издирването. Джонс си тръгна за къщи сърдит, но и доста радостен, че е на свобода. Не изминаха и два часа и разказът му донесе първите си плодове. На Харисън позвъниха от Сатууд.

– В четвъртия поред магазин узнахме всичко, което ви интересува. Сред търговците с бои тази личност е известна. Бърдж Кимелмън, представител на фирмата „Ейкмън“ в Марион, щата Илинойс. Така че лесно ще го откриете.

– Хиляди благодарности! – Харисън мигновено затвори и побърза да позвъни на фирмата. След краткия разговор се обърна към Рейдър: – Той сега трябва да е по шосето на юг на двеста мили от нас. Довечера те ще се свържат с него и утре ще бъде тук.

– Прекрасно.

– Така ли? – запита раздразненият шеф на полицията в Нортууд. – Ние си чупим краката, търсейки ту един, ту друг, сега ще тичаме след трети. Това може да продължи до безкрай.

– Или до нечий край! – възрази Рейдър. – Мелниците човешки се въртят бавно, но изключително старателно.

* * *

Съвсем на друго място, на седемстотин мили западно, още един

човек се занимаваше с всекидневната си работа. Организационните усилия могат да бъдат внушителни, но активността им се удвоява, когато събират в себе си резултатите на индивидуалните трудове. Човекът, за когото става дума, бе с тясно лице и дълъг нос, живееше в мансарда, хранеше се в долнопробни закусвални автомати, терзаеше пишещата си машина с пожълтелите от цигари пръсти, с мечтата да съчини Великия американски роман, но все не можеше да го започне сериозно.

Наричаха го Артър Килкърд, което колегите му съвсем естествено съкратиха на „Килки“, и беше журналист. И дори нещо по-лошо – сътрудник на долнопробен булеварден вестник. Този ден той безгрижно влезе в редакцията, но някой с язва на дванадесетопръстника и накинато в оцет лице му пъкна в ръцете едно листче.

– Виж, Килки. Появи се още един кандидат за психиатрията с лелящ поднос. Тръгвай нататък!

Килкърд се намръщи и тръгна да изпълнява нареждането. Намери адреса и зачука. Вратата се отвори. Показа се младеж на двадесетина години с умно и енергично лице.

– Вие ли сте Джордж Леймът?

– Да, аз съм.

– Идвам направо от редакцията на „Звънеца“. Вие сте съобщили, че имате материал за появата на летяща чиния?

Леймът презрително се намръщи.

– Това съвсем не е летяща чиния. Тези думи не съм употребявал. Видях сферичен предмет с изкуствен произход.

– Предполагам, че е така. Къде и кога сте го видели?

– В небето, миналата и по-миналата нощ.

– Точно над града ли?

– Не, но и оттук се вижда.

– Аз не го видях. И доколкото ми е известно, вие сте единственият, който го е видял. Как ще обясните това?

– Не може да се различи с невъоръжено око. Аз притежавам шестдвоймов телескоп.

– Сами ли сте го направили?

– Да.

– О, това никак не е лесно! – похвали го Килки. – Ще ми го покажете ли?

След известно колебание Леймът каза:

– Добре – и го поведе към тавана.

Там действително истински телескоп бе навирил любопитния си

нос към небето.

– И с него сте видели вашия сферичен предмет?

– Две нощи поред – потвърди Леймът. – Надявам се и днес да го наблюдавам.

– Какво според вас представлява?

– Това са само голи предположения – несигурно произнесе младежът. – Мога да кажа, че се движи около Земята по затворена орбита, притежава съвършено кълбовидна форма и изглежда представлява изкуствено съоръжение от метал.

– Имате ли фотографии?

– За съжаление не разполагам с нужната апаратура.

– Не може ли да ви помогне нашият фотограф?

– Стига да има подходяща камера.

Килкърд зададе още двадесетина въпроса и накрая изрази съмненията си:

– Това, което сте видели, би могъл да види който си иска, стига да има телескоп, а такива – бол. Някои са толкова граматни, че през тях влак ще мине. Защо тогава светът не е проглушен за този предмет? А?

Леймът отвърна с лека насмешка:

– Тези, които имат телескопи, не гледат в тях през цялото денонощие. А тези, които гледат, изучават определени участъци на небето. И освен това: някой трябва да викне първи. Затова позвъних в „Звънеца“.

– Правилно сте постъпили! – одобри Килки и запредвкуса бъдещия успех.

– Още повече че и други са го видели – продължи Леймът. – Вчера позвъних на трима видни астрономи. Те погледнаха и също го видяха. Двама казаха, че ще позвънят в най-близките обсерватории. Днес изпратих в тези обсерватории пълен отчет за наблюденията си и още един в научното списание.

– О! По дяволите! – разтревожи се Килки. – Трябва да побързаме, преди друг вестник да изблъва някоя статия... – По лицето му премина облак от недоверие. – Понеже аз сам не съм видял това нещо, трябва да проверя материала по друг източник. Не ме разбирайте погрешно, не смятам, че ме лъжете. Но ако не върша такива проверки, скоро ще ми се наложи да си търся друга работа. Не бихте ли могли да ми дадете името и адреса на някой от вашите приятели астрономи?

Леймът се съгласи, каза един адрес и го изпрати до вратата. Когато Килкърд забърза към телефонната кабина, до къщата на любителя астроном рязко спря патрулна полицейска машина. Репортерът позна

униформения служител, но двамата цивилни юначаги на задната седалка му бяха непознати. Това го удиви – като журналист с голяма практика той познаваше местните детективи и дори фамилиарно се обръщаше към тях с малките им имена. Отдалеч проследи как тези неизвестни ченгета излязоха от колата, приближиха се до вратата на Леймът и позвъниха.

Килкърд се скри зад ъгъла на сградата, влезе в кабината, напъха повече монети в апарата за междуградски разговори и почти завика в слушалката:

– Търся Алън Рийд? Казвам се Килкърд. Журналист. Интересуват ме астрономически теми. Ако не греша, вие сте видели на небето неизвестен метален обект. Какво? Какво? – той се намръщи. – Престанете да ме занасяте. Приятелят ви Джордж Леймът също го е видял. Той лично ми каза, че ви се е обаждал по този повод – замълча и притисна още по-силно слушалката до ухото си. – Какъв е смисълът непрекъснато да повтаряте: „нищо не мога да кажа по този повод“? Слушайте, или сте го видели, или не сте. А засега не сте казали още не! – след новата пауза подхвърли язвително: – Мистър Рийд, изглежда на вас някой ви е наредил да си държите езика зад зъбите, а?

Той натисна лостчето, страхливо погледна към ъгъла, хвърли в алчните уста на телефона още няколко монети и каза на някой друг:

– Говори Арт. Ако решите да печатате този материал, трябва да побързате! И то да бъде светкавично! Ще излезе, ако не го спрат! – той почака да чуе шракването на включения диктофон и започна скоростно да диктува. След пет минути свърши и внимателно погледна от ъгъла на сградата към къщата на Леймът, където видя, че патрулната кола продължава да си стои.

Скоро улиците се изпълниха с вестникарчета, които размахваха извънредния брой на „Звънеца“. И веднага множеството вестници в малките градчета, като получаваха същата новина по телекса, заизскачаха с огромни разноцветни заглавия:

КОСМИЧЕСКА СТАНЦИЯ В НЕБЕТО – ЧИЯ Е ТЯ?

* * *

Следващият ден изтичаше, но Харисън упорито продължаваше да се бори с текущите работи. В ъгъла на кабинета му Рейдър бе протегнал краката си, приличащи на дебели дънери и внимателно четеше пачката отпечатани на пишеща машина листове. Тя бе резултат от монотонния и делничен труд на извънредно много хора. В нея, като се изключат

известни пролуки, час по час се проследяваше придвижването на някой си Уилям Джонс, за когото бе известно, че не е истинският Уилям Джонс. Него го бяха видели, когато се разхождал из Нортгууд, пулейки очи като типичен провинциален турист. Много пъти го бяха виждали на главната улица, където изучавал разположението на търговските заведения. Бяха го видели в магазина на самообслужване приблизително по същото време, когато на една купувачка бе откраднато портмонето. Той бе обядвал в кафенета и ресторанти, бе пил в барове и пивници.

Ешкрофт, Джонсън и още един касиер си спомниха, че някакъв минавач, приличащ на Джонс, няколко пъти е влизал в банката и е задавал глупави въпроси. Летърен и придружителите му също си спомниха, че когато миналия път са вземали парите от банката, някой, като две капки вода приличащ на Джонс, е бил наблизо.

Така, трохичка по трохичка, бе събрана тази информация и тя обхващаше почти цялото време, което предполагаемият престъпник бе прекарал в Нортгууд – точно десет дни.

Рейдър свърши с четенето и се зае отново и отново да обмисля всички подробности с надеждата да се натъкне на нова идея. През това време включеното радио продължаваше да изригва намалената по сила, но пълна с негодувание реч на коментатора:

– ...сега вече на цял свят е известно, че някой е успял да пусне на орбита космическа станция. Всеки, който притежава телескоп или силен бинокъл, може сам да се увери. Защо тогава нашето правителство прави вид, че нищо подобно не съществува? Ако не ние сме я пуснали, тогава да обяви на всеослушание на онези, които са я пуснали, нали вече на всички е известно. Ако тя е наша, ако ние сме я изстреляли, то защо крият от нас, когато това е престанало да бъде тайна? Може би някои ни считат за неразумни бебета? Какви са тези бюрократи, които са си присвоили правото да решават за какво може да ни известяват и за какво не може? На това трябва да се сложи край! Време е правителството да прекрати мълчанието си!

– С това и аз съм съгласен – каза Харисън и вдигна глава от книгата. – Защо не желаят направо да ни кажат наша ли е, или не? Някой прекалено много се впряга. Един добър ритник... – той млъкна и сграбчи телефона. – Нортгуудски участък. – Докато слушаше, по слабото му лице пробягна цяла гама странни изражения и когато накрая трясна слушалката на мястото ѝ, каза с недоумение: – С всяка минута този случай става все по-идиотски.

– Какво има сега?

– Семената. Лабораторията не е могла да определи от какво са.
– Не виждам в това нищо странно. Не могат да знаят всичко!
– Но поне знаят кога черупката не е за техните зъби – възрази Харисън. – Затова изпратили семенцата на някаква фирма в Ню Йорк, където за растенията знаят всичко. И преди малко са получили отговора.

– Е?

– Все същото: на науката са неизвестни. В Ню Йорк дори отишли по-далеч, с центрофуга изсмукали маслото, а остатъка подложили на различни анализи. Резултатът: семената не са записани в нито един каталог. – Той се засмя кратко и това заприлича на стон. – Молят ни да им изпратим още поне десетина семена. Искат да ги засадят. Интересно им било да видят какво ще израсне от тях.

– Избий си го от главата – даде съвет Рейдър. – Повече семена нямаме и не знаем къде може да намерим още.

– Но са ни изпратили и още нещо – продължи Харисън. – Заедно със семената им изпратихме и една прозрачна и розова обвивка, нали помниш? Аз тогава предположих, че е цветен целофан. А от лабораторията ни съобщават, че това въобще не е изкуствена материя. Има органически произход, виждат се клетките и жилките, най-вероятно представлява коричка на неизвестен плод.

– ...отдавна известно на теория и както предполагат, се разработва в дълбока секретност – боботеше радиото. – Този, който го осъществи пръв, ще придобие неоспоримо стратегическо преимущество от военна гледна точка.

– Понякога преставам да разбирам смисъла на появяването ми на бял свят – изръмжа Харисън.

Селекторът изграка и обяви:

– Шефе, за тебе пита някакъв си Бърдж Кимелмън.

– Пускай го веднага.

Влезе Кимелмън, наперен, наконтен и самоуверен. Изглежда се радваше да се откъсне от обикновената си работа и да се озове на помощ на закона и реда. Той седна, праметна крак върху крак, разположи се като у дома си и започна да разказва:

– Дявол знае какво беше това, капитане. Аз никога не взимам в колата непознати хора. Но въпреки това се спрях и отворих пред него вратата. Закарах го до Нортгууд, оставих го там, а сам потеглих за Сатууд. Там, щом се отдалечих от паркинга, където бях оставил колата си, гледам: той върви от другата страна на улицата. – Кимелмън изведнъж млъкна и ги изгледа изчаквателно.

– Продължавайте, моля – каза Рейдър.

– Аз, разбира се, веднага му се обадих и запитах как се е оказал преди мен в града. А той опули такива очи, сякаш не разбираше какво му казвам – Кимелмън сви рамене. – Над това и до днес си блъскам главата, но нищо не успях да измисля. Аз знам само, че съм возил този тип или неговия близък. Второ не може да има! Но второто го отхвърлям. Тогава той би разбрал защо съм се объркал и би ми обяснил, но той не го стори. Постара се вежливо да прекъсне разговора и побърза да изчезне, сякаш имаше работа с ненормален.

– Докато бе с вас в колата, не говорихте ли нещо? – запита Харисън. – Той не каза ли нещо за себе си, за професията си или за целта на пътуването си?

– Нищо, ама абсолютно нищичко, изгърси се, сякаш бе паднал от небето.

– Тук всичко сякаш пада от небето – кисело измърмори Харисън. – Неизвестни семена, кора на непознати плодове и... – той внезапно замълча, устата му остана отворена, а очите му се опулиха.

– ...с подобна база всяка страна ще се окаже в състояние да диктува...

Рейдър отиде при радиото, изключи го и каза:

– Мистър Кимелмън, бъдете така любезен да отидете в приемната и да почакате малко.

Когато търговският пътник излезе, той се обърна към Харисън:

– Е, казвай, мозъчен удар ли ще преживееш, или сърдечен инфаркт?

Харисън затвори уста, отново я отвори, но не издаде нито звук. Опулените очи, изглежда, не можеха да се върнат в изходното си положение. Дясната му ръка безволево махаше във въздуха. Рейдър взе телефонната слушалка и когато го свързаха, запита:

– О'Кив, какво се чува за тази космическа станция?

– За това ли ми звъниш? А аз смятах да дигна слушалката и да се свържа с тебе.

– По какъв повод?

– Получих единнадесет отговора на циркулярното писмо. Първите девет са от два големи града, а последните два от Ню Йорк. Вашият човек не седи на едно място. Залагам десет кокосови ореха срещу един, че следващата ограбена банка ще бъде в Ню Йорк или околностите.

– Напълно е възможно. Забрави засега за него. Попитах за станцията. Как реагира там при вас?

– Виждал ли си разтревожен мравуняк? Носят се слухове, че

астрономите са забелязали това нещо седмица преди вестниците да вдигнат шум. Ако това е истина, значи някой горе се е опитал да засекрети тези сведения.

– Защо?

– Откъде да знам? – избухна О'Кив. – Как мога да отговоря нещо, когато друг върши глупостите!

– Значи ти смяташ, че те са били длъжни да кажат направо наша ли е станцията, или не, защото истината рано или късно ще излезе наяве.

– Точно така. Но защо това те интересува, Еди? Какво отношение има тази проклетата станция към нашия случай?

– Аз просто изразявам на глас мисълта, която произведе на Харисън противоположното действие. Той се лиши от дар слово.

– Каква е тази мисъл?

– Че тази станция съвсем не е космическа. И че официално съобщение няма, защото специалистите са попаднали в задънена улица. И те не могат да кажат нещо, ако няма какво да кажат, нали е така?

– Затова пък аз имам какво да кажа – заяви О'Кив. – Залавяй се за работа! Ако не си повече нужен на Харисън, то се връщай обратно. Стига си почивал на държавна сметка!

– Чакай, чакай! Знаеш, че не обичам да се развличам с междуградски телефонни разговори. От една страна, нещо се разхожда по небето и никой не знае, какво е то. От друга – тук, долу, нещо имитира хора, ограбва банки, изхвърля кори на плодове от неземеен произход и отново никой не знае какво е това. Две плюс две е равно на четири. Да го съберем сами.

– Еди! Ти да не си мръднал нещо?

– Нека първо кажа всички подробности, а после сам преценявай – той бързо каза известните факти и завърши с думите: – Постарай се да заинтересуваш тези, които имат пряко отношение към това. Този случай не е за нашите зъби. Обърни се към тези, които притежават достатъчно власт и възможности да се справят с този проблем. Застави ги да разберат!

Той затвори телефона и погледна Харисън, който мигновено си възвърна способността да говори:

– Още не съм в състояние да повярвам. Каква фантастика! В деня, в който доложи на кмета, че банката е ограбена от марсианец, Нортууд ще има нов началник на полицията. А аз ще се окажа в психиатрията.

– Имаш ли друго обяснение?

– Не! И това е най-лошото!

Рейдър изразително сви рамене, взе отново телефона в ръцете си и позвъни във фирмата за бои и лакове „Ейкмън“. После извика от приемната Кимелмън.

– Много е вероятно, че ще ни потрябват утре, а вероятно и през следващите дни. Преди малко се обадох в офиса ви и се споразумях с началството ви.

– Не възразявам – каза търговският пътник, доволен от перспективата да безделничи с разрешението на началството. – Тогава отивам в хотела и ще се настая там.

– Но преди това ни кажете: този ваш пътник... имаше ли някакъв багаж?

– Не.

– Нито куфарче, нито някакъв пакет?

– Нищо – решително каза Кимелмън.

Очите на Рейдър заблестяха.

– Май ни провървя.

* * *

На следващия ден, идвайки по различни шосета и така избягвайки успешно вниманието на пресата, в Нортууд пристигнаха хора с особени права и задължения. Кабинетът на Харисън се оказа претъпкан. Изпълваха го важни клечки от министерството на финансите, един генерал и един адмирал, шеф на отдел в секретната служба, един от ръководителите на военното разузнаване, трима директори на ЦРУ, техните помощници, секретари, технически съветници, плюс букет учени, включващ двама астрономи, специалисти по радиолокация, управляеми ракети и някакъв объркан на вид старец, известен в международен мащаб като познавач на мравките. Те мълчаливо, било с интерес, било със скептицизъм, изслушаха подробното изложение на Харисън. Той свърши, седна и започна да чака въпросите.

Пръв взе думата висок и представителен човек с прошарена коса:

– Склонен съм да се съглася с вас, че съществото, което търсите, е от друг свят. Не се наемам да говоря от името на тук присъстващите. Може би да имат съвсем различно от моето мнение. Но смятам, че няма смисъл да губим напразно време в спорове. Най-лесно ще се реши въпросът, когато се залови престъпникът. В това се състои и нашата задача. По какъв начин може да го хванем?

– Обикновените методи не подхождат за случая – обясни директорът на ФБР. – Особа, която е в състояние да изменя така убедително

външността си, че дори човек, стоящ непосредствено до нея, не успява да забележи това, не е лесно да се задържи. Ние сме способни да открием всякакъв човек, ако имаме на разположение достатъчно време, но не виждам как ние можем да проследим индивид, който си мени личността.

– Дори пришълец от друг свят не би крал пари, ако нямаше нужда от тях – забележа един човек с пронизателни очи. – Та те никъде другаде в космоса не вървят. Следователно са му необходими. Но колкото и песеливо да ги харчи, парите свършват. Когато ги изразходва напълно, ще му се наложи да си попълни собствената каса. И ще се опита да ограби още една банка. Ако превърнем банките в капани, той ще бъде заловен.

– И как ще поставите капан на човек, когото сами ще смятате за най-добрия и най-уважаван свой клиент? – ехидно запита директорът на ФБР и още по-иронично подхвърли: – Като сме тръгнали по тази линия, нека стигнем до края, откъде сте сигурни, че аз не съм той?

На това предположение никой не се зарадва. Те разтревожени се спогледаха, млъкнаха и напразно се опитваха мислено да намерят решение на проблема.

– Честно казано – прекъсна Рейдър мълчанието, – аз смятам, че да търсим из целия свят същество, което е способно да се превръща в който си иска, е напразна загуба на време. Щом така съвършено е успял да изкопира двама души, то ще успее да изкопира и двеста и двама. Дълго мислих за това, докато главата ми се завъртя, но не виждам засега начин да го хванем. Той е практически неуловим!

– Възможно е, ако знаем как го прави, по-леко да изработим план за залавянето му – прекъсна го един учен. – Няма ли някакви данни за методите му?

– За съжаление не, сър.

– Предполагам, че става дума за хипноза – каза същият учен.

– Може и да имате право – съгласи се Рейдър. – Но засега нямаме доказателства. – Поколеба се за миг и продължи: – Доколкото съдя, има един-единствен начин да го заловим.

– Какъв е той?

– Едва ли е дошъл при нас веднъж завинаги. Обикалящият небето сфероид ми е свидетел. За какво е той? Мисля, че той трябва да върне обратно пришълеца.

– Е, и? – нетърпеливо запита някой.

– Този предмет, когато дойде време да го прибере, трябва да кацне от висотата на орбитата си – няколко хиляди мили. Следователно нужно

е да бъде извикан. Пришълецът ще даде сигнал на екипажа, ако го има... или на автоматиката. И в двата случая му е необходим предавател.

– Ако предаването е кратко, ние не ще успеем да го засечем... – започна някакъв скептик.

Рейдър побърза да го прекъсне като досадна муха.

– Имам нещо друго предвид. Ние знаем, че се е появил в Нортууд без багаж. Същото твърди Кимелмън и мисис Бастико. Неведнъж на различни места са го виждали многобройни свидетели, но ако не се смята куфарчето с пари, той никога не е носил нищо със себе си. Дори неговата цивилизация да е създала електронно оборудване десет пъти по-миниатюрно от нашето, един предавател с далечно действие пак ще бъде достатъчно голям, че да го носи в джоба си.

– Вие предполагате, че някъде го е скрил? – запита човекът с проницателния поглед.

– Това ми се струва повече от вероятно. Но щом го е скрил, то с това сам си е ограничил свободата на действие. Не може да кацне с кораба там, където си иска. За това ще му е необходимо да се върне при предавателя си.

– Но той може да е скрил предавателя на толкова различни места? Не виждам с какво може да ни помогне това?

– Напротив! – Рейдър разтвори папката с доклада на Харисън и прочете няколко откъса, като най-важния остави накрая. – Може и да греша, но се надявам, че не. Какъвто и облик да приема, той не може да замаскира поведението си. Ако приеме облика на слон и започне да проявява любопитство, той ще бъде като истински слон, но слон, който е любопитен.

– И накъде биете с това? – запита генералът с четири звезди на пагона.

– Като съдя по грешките, които е направил, той едва наскоро се е явил на Земята. Ако бе прекарал някой и друг ден повече в Нортууд, пришълецът би се държал съвсем иначе. Почти всички свидетели подчертават, че той през цялото време се е оглеждал. Той съвсем не е познавал обстановката. Държал се е като чужденец, за когото всичко е ново. Ако съм прав, то Нортууд е първата му спирка. А това означава, че мястото на кацане и следователно на излитане – трябва да се намира някъде наблизо. И най-вече около шосето, където го е взел Кимелмън.

Споровете продължиха още дълго, после бе взето решение, в резултат на което се организира обширна акция за търсене, каквато е

възможна само когато държавната машина стои зад нея. Кимелмън мина по шосето и показа точното място, където бе взел пришълеца, и то стана началната точка на започналата операция.

Собственикът на бензиностанцията Сийгър бе разпитан така внимателно, но безрезултатно. Бяха потърсени и открити шофьорите, които често използват това шосе – повечето местни жители, водачи на автобуси и камиони. Разпитани бяха малочислените обитатели на околните хълмове – дребни фермери, скитници, туристи и хора, които случайно се бяха оказали там.

Четирите дни усилена работа дадоха следния резултат: трима души смътно си припомниха, че като че ли преди три седмици са видели нещо да пада от небето, а може би и обратното, да се възнеса на него. На един фермер се сторило, че това е летяща чиния, но си премълчал, защото се страхувал от подигравки. Друг фермер бе видял странна светлина над хълмовете, която веднага изчезнала, а един шофьор на камион с периферното зрение забелязал необикновен предмет, но когато обърнал глава, там нямало нищо. Всеки от тях показва мястото, където е станало, и с помощта на теодолит се постара да уточни в коя точка на небето е забелязал странните явления.

Като резултат на картата на местността се появи доста удължен триъгълник с площ почти цяла квадратна миля. И вниманието се насочи към него. От центъра бе описана окръжност с радиус две мили, след което полицаи, помощник-шерифи, войници от националната гвардия и много други се захванаха да прочистват повърхността фут след фут. Това бе истинска армия, въоръжена с минотърсачи и други прибори, реагиращи на метали.

Час преди да се стъмни, Рейдър, Харисън и няколкото високопоставени личности чуха възбудени викове и побързаха към мястото, където вече се събра порядъчна тълпа. Някой от търсещата група бе усетил тихото тиктакане на минотърсача си и като бе обърнал големия камък, в ямата под него бе видял да просветва метална кутия.

Разгледаха я и тя се оказа направена от сив и хлъзгав метал. Размерите ѝ бяха дванадесет на десет на осем дюйма. В горната ѝ част имаше закрепени шест сребристи пръстена, които представляваха, изглежда, насочена антена. Виждаха се и четири циферблата, установени в различни позиции. И само едно малко копче.

Специалистите, които бяха подготвени за подобна находка, веднага се захванаха за работа. Те фотографираха кутията от всички възможни страни, измериха, претеглиха я и като я сложиха обратно в ямата,

обърнаха камъка на мястото му.

На максимална дистанция заеха позиция в засада снайперисти, снабдени с мощни прицели и скорострелни винтовки. Сведенията за външния вид на предавателя бяха спешно изпратени в града, а между шосето и скривалището по земята бяха прикрити микрофони, които донасяха на дебнещите войници дали в мрака няма да се разнесат тихи стъпки.

До разсъмване по околните хълмове заеха позиция и побързаха да се маскират четири прожекторни команди и шест зенитни батареи. Изоставената ферма бе използвана за команден пункт, а в хамбара се настани радиолокационна станция.

За всеки друг бе достатъчно няколко яки детективи, но не и за това същество, което можеше да се появи в най-неочакван вид, като епископ например. Но ако дойде до предавателя и поиска да си служи с него... Изтекоха два дни и от града дойде машина и прибора предавателя, а на негово място поставиха точното му копие, което не бе способно да повика никого. Хората също умееха добре да имитират предметите. Но никой не се осмели да натисне копчето на истинския предавател. Още не бе настъпило подходящото време. Докато корабът се намира на орбитата си, загадъчният му пътник ще залъгва измамното си съзнание с мисълта за собствената си безопасност и рано или късно ще попадне в заложения капан. Земята бе готова да чака и чака четири месеца.

* * *

Банката в Лонг-Айлънд се прости с осемнадесет хиляди долара. Начинът бе същият – дошъл, получил, отишъл си, изчезнал. Известен сенатор огледал бруклинските военноморски докове и същевременно присъствал на пресконференция в Нюпорт-Нюс. Един шеф на телевизионно студио обиколи подопечните му шест етажа на небостъргача и същевременно си стоеше мирно в кабинета на десетия етаж. Пришълецът бе успял да разбере толкова много, че започна да става направо нагъл.

Снимаха се чертежи, отваряха се каси, обследваха се лаборатории. Стоманодобивни и военни заводи бяха подложени на подробен оглед. Началникът на големия инструментален цех сам разведе госта по завода и му даде необходимите разяснения.

Но дори и за този, който е практически неуязвим, не всичко минаваше гладко. И най-големият ум не е гарантиран от грешки. Харъш Уънеш извърши голяма глупост, когато в един съмнителен бар извади от джоба си дебела пачка банкноти. Проследиха го в хотела. На следващия

ден, когато излезе, никой не го следеше, но докато издирваше поредните земни тайни, в стаята му бе извършен обир. Върна се и откри, че от парите на Лонгайландската банка не е останало нищо. Това означаваше прекъсване на шпионажа. Нужно бе да посети трета банка.

Най-после завърши работата си. Като изучи една от най-развитите части на Земята, той не сметна за нужно да се запознава и с останалите. Всичко нужно на андромедяните бе узнал. И хипнотизаторите на Империята, включваща в границите си двеста прекрасни планети, можеха да присъединят към нея без особени затруднения още една.

Близко до бензиностанцията на Сийгър той излезе от колата и вежливо благодари на шофьора, който сигурно никак не можеше да разбере какво го накара да се отклони толкова много за един напълно непознат човек. Като застана на банкета на пътя, Уънеш се загледа след колата. Тя изчезна с бясна скорост, сякаш водачът бе много ядосан на себе си.

Пришълецът огледа местността и видя същото, което бе видял преди четири месеца. Стисна здраво куфарчето с материалите. За тези, които се намираха в полето на хипнотично въздействие, той представляваше достопочтен и в известна степен самодоволен търговец, който лениво разглежда хълмовете. Тези, които се намираха вън от тези граници и бяха прекалено далече, с невъоръжено око виждаха само неясна фигура, напомняща човек. Но тези с бинокли от разстояние мила и повече видяха истинския облик на съществото. Не от този свят! Те биха могли веднага да го хванат, но сметнаха това за излишно: нали отдавна се бяха приготвили да го посрещнат.

Пришълецът притисна куфарчето до себе си и тръгна от шосето право към мястото, където бе скрил предавателя. Оставаше само да натисне копчето, да се върне в Нортууд, да влезе в някоя закусувалня, после да се наспи и да се върне обратно тук. Корабът, следейки лъча на предавателя, ще се приземи тук, но едва след осемнадесет часа.

Уънеш се приближи до камъка и за последен път внимателно се огледа. Никъде не се виждаше жива душа. Той отмести камъка и усети леко облекчение, когато видя, че приборът му се намира в ямата и лежи в същото положение, в което го бе оставил. Наведе се и натисна копчето.

От кутията със съскане излетя облак приспиващ газ. Тук хората бяха направили грешка. Те бяха убедени, че той ще изпадне в безсъзнание най-малко за едно денонощие. Но нищо такова не стана. Организмът му нямаше нищо общо с човешкия, затова само се закашля и мигновено побягна.

Близко до него изскочиха четирима души, насочиха винтовките и

викнаха да спре на място. Отляво се появиха още десетина и също зави-
каха. Той само се усмихна и показа зъбите си, които всъщност нямаше.
Е, не можеше да ги застави да пхнат края на дулото в устата си, но за-
това пък с негова помощ те се изпонадупчиха. Без да се бави той се мет-
на настрани и така избяга от линията на огъня. Четиримата отдясно веж-
ливо изчакаха да се окаже на безопасно място и тогава стреляха в десе-
тината си колеги, които не им останаха длъжни и на свой ред се заеха да
ги налагат с оловен град.

Уънеш продължи да бяга с всички сили. Би могъл с удобство да се
разположи зад една скала и просто да изчака хората да се изпозастрелят
– но при условие, че извън зоната на хипнотично въздействие не се крие
запада с оръжие за далечно действие. Той предпочете да не рискува.

Най-разумно бе да направи следното: колкото се може по-бързо да
напусне опасното място, отново да излезе на шосето, да се качи на пър-
вия минал автомобил и отново да се скрие сред градската тълпа. За това,
как да даде сигнал на кораба си, ще мисли на спокойствие, на друго мяс-
то. Задачата не беше неразрешима – та нали в случай на необходимост
може да се превърне и в президента на тази страна.

Опасенията на Уънеш се оказаха напълно оправдани. На половин
миля от него се криеше здрав дебелак на име Хенк, който не изтърпя по-
добно страхливо и стремително бягство от бойното поле. Избухливият
войник лежеше зад тежката картечница и не бе видял това, което бяха
видели другите, които се намираха близо до пришълеца, както и не чу
заповедта: „Не стреляй!“, той просто обърна в нужната посока цевта,
прицели се и натисна спусъка.

Картечницата оглушително затрака, лентата се задържа и наоколо
полетяха празни гилзи. Независимо от голямото разстояние, Хенк уцели
цевта. Харъш Уънеш се търкулна на една страна, през тялото му преми-
на силен гърч и повече не се мръдна. Той беше мъртъв, но куршумите
продължаваха да се забиват в плътта му.

* * *

Харисън забърза към телефона да съобщи новината. На повикване-
то се обади О'Кив.

– Няма го, днес е свободен.

– Къде мога да го намеря?

– Вкъщи. Ще ти дам номера. Той гледа бебето.

Харисън позвъни на посочения номер.

– Той... или по-точно то е убито. Кога ли? Преди час.

– Хмм... жалко! Трябваше да го хванем жив.

– Лесно е да се каже! Как щяхме да го държим под охрана, когато може да ни застави да свалим белезниците и да си ги сложим на нас?

– За това да си блъскат главите службите на полицията и безопасността. Аз работя за министерството на финансите.

Харисън постави слушалката на мястото и мрачно се загледа в стената. А на неколкостотин мили от тук хора излязоха на пистата на летището, поставиха на бетона сивата кутия и натиснаха единственото копче. После започнаха да чакат, като наблюдаваха небето.

КРАЙ

© 1956 Ерик Ръсел
© 1993 Красномир Крачунов, превод от английски

Eric Russel
Legwork, 1956

Източник: <http://bezmonitor.com> (през <http://sfbg.us>)

Публикация:

ЛИЦА И МАСКИ (АМЕРИКАНСКА ФАНТАСТИКА). 1993. Изд. Неохрон, Пловдив и Изд. Хермес, Пловдив. SF Трилър, No.9. Редактор, съставител: Иво ХРИСТОВ, Николай СТРАНКИ.

Превод: Красномир КРАЧУНОВ. Страници: 176 с [на обл. – реклама на Тайнствения остров – Жул Верн – биб. Световна фантастика] Формат: 115×165. Страници: 172.

Цена: 9.95.00 лв.

Съдържание:

(въведение) – с.2;

Всекидневна работа, Ерик Франк РЪСЕЛ – с.3;

Лунният молец, Джек ВАНС [повест]- с.69;

Време за развлечения, Фриц ЛЕЙБЪР – с.123;

Колонията, Филип К. ДИК – с.141;

Възможност за абонамент; Конкурс – с.167;

Енциклопедия на световната фантастика, част I (АБЕ-АЛЕН) – с.167.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1012>]